

**Accountantsverslag 2022
Gemeente Den Helder
(concept)**

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Aan de gemeenteraad van gemeente Den Helder
Kerkgracht 1
1782 GJ Den Helder

3 juli 2023

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag met betrekking tot onze controle van de jaarrekening van gemeente Den Helder voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2022.

We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2022 en onze overeenkomst d.d. 28 februari 2022.

Wij realiseren ons dat de toonzetting van het accountantsverslag kritisch kan overkomen. Dit is inherent aan de aard van de rapportage, waarbij wij vooral ingaan op het verbeterpotentieel binnen de gemeente. Wij willen wij graag onze complimenten en waardering overbrengen aan de ambtelijke organisatie. Wij hebben een hele constructieve en fijne samenwerking ervaren, waarbij aan beide zijden ruimte was om onze argumenten te delen en af te wegen.

De controlebevindingen in deze rapportage zijn besproken met de ambtelijke organisatie, de portefeuillehouder Financiën en met de Auditcommissie.

Mocht u naar aanleiding van ons accountantsverslag nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Hoogachtend,
Q-Concepts Accountancy B.V.

Drs. E.E.T.M. Kalneek RA

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen bij onze oordeelsvorming

1. Wij verstrekken een volledig goedkeurende controleverklaring

Wij zijn voornemens om een goedkeurende [controleverklaring](#) af te geven bij de jaarrekening 2022 op zowel het aspect getrouwheid als het aspect rechtmatigheid. Dit wil niet zeggen dat er geen fouten en onzekerheden zijn, maar wel dat deze onder de drempel zijn gebleven die door de gemeenteraad aan ons is meegegeven.

2. Alle controleverschillen zijn gecorrigeerd in de jaarrekening

Bij onze controle hebben wij een zeer beperkt aantal onjuistheden geconstateerd. Tevens was het afsluitdossier zeer gedetailleerd en compleet. Hoewel niet alle documenten direct beschikbaar waren, geven deze positieve constatering een indicatie dat de financiële administratie en het afsluitingsproces op een goede wijze zijn ingericht en uitgevoerd. Dit is een compliment voor de inzet en werkzaamheden van de medewerkers en adviseurs tijdens de jaarafsluiting. Alle [controleverschillen](#) boven onze rapporteringstolerantie van € 100.000 zijn in de jaarrekening gecorrigeerd.

3. Onrechtmatigheden bij aanbesteding bedragen € 1,4 miljoen

De totale omvang van de geconstateerde onrechtmatige [aanbestedingen](#) bedraagt € 1,4 miljoen. Hierin is ook de overeenkomst met Univé betrokken voor de totale contractwaarde van € 1,2 miljoen. Hierdoor tellen de kosten die in 2023 worden gemaakt voor deze overeenkomst niet mee voor de rechtmatigheidsverklaring van het college.

4. Schattingen door het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld als evenwichtig.

5. Waardering deelneming Willemsoord niet juist

Naar onze mening is de financiële toekomst van Ontwikkelings- en exploitatiemij [Willemsoord](#) B.V. Den Helder op dit moment niet geborgd zonder de steun van de gemeente. Het eigen vermogen van de vennootschap is lager dan de waarde van de oorspronkelijke kapitaalverstrekking. Daarom heeft er een duurzame waardevermindering plaatsgevonden ten laste van het resultaat 2022 van € 491.000. Wij hebben het college aangeraden om onderzoek uit te laten voeren naar de financiële weerbaarheid van Willemsoord op de lange termijn, mede in relatie tot het doel van de vennootschap en de marktwaardering van de vastgoedbeleggingen.

6. Prestatielevering van zorg niet volledig vastgesteld

Om de [prestatielevering](#) door de zorgverleners vast te stellen, wordt tot op heden gesteund op de productieverantwoordingen van zorgverleners. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het sociaal domein, maar ook voor de tijdige afronding van uw jaarrekening, afhankelijk van derde partijen. De totale onzekerheid als gevolg van het niet kunnen vaststellen dat de prestatielevering van de zorg heeft plaatsgevonden bedraagt € 3,5 miljoen.

7. Volledigheid bouwleges is onzeker

Door het ontbreken van beheersmaatregelen binnen het proces rondom de bouwleges is de volledigheid van de opbrengst uit [bouwleges](#) niet geborgd. Daarom hebben wij de volledigheid van de bouwleges meegewogen als onzekerheid in de oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening voor een PM bedrag. Overigens achten wij het risico zeer laag dat de gemiste opbrengsten materieel zijn voor de jaarrekening.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen - interne beheersing

7. Interne beheersing is toereikend, maar (zeer) kwetsbaar

In onze boardletter van 17 november 2022 hebben wij geconstateerd dat de [interne beheersing](#) als geheel voldoende is om tot een getrouwe en rechtmatige jaarrekening te komen, maar zeer kwetsbaar is in de opbouw van haar personeelsbestand. Er is zeer beperkte vervanging beschikbaar om de complexe dossiers en processen direct over te nemen. Naar onze mening is dit een belangrijke bedreiging voor de continuïteit en toereikendheid van het niveau van de interne beheersing.

8. De VIC is van goed niveau en kritisch

Wij zijn positief over de diepgang en kritisch gehalte waarmee de werkzaamheden door de [VIC](#) zijn uitgevoerd en gedocumenteerd. Daarom hebben wij besloten om de VIC al bij de controle van 2022 op onderdelen te gaan gebruiken als interne beheersingsmaatregel.

9. Beheersing zorgkosten moet dringend verbeterd worden

De kosten voor de uitvoering van de [Jeugdwet](#) zijn fors hoger dan verwacht in de Decemhernota. Hoewel wij ons realiseren dat deze kosten door de complexiteit ervan moeilijk te voorspellen zijn, constateren wij dat de interne beheersing van de zorgkosten, in het bijzonder voortkomend uit de uitvoering van de Jeugdwet, dringend verbeterd moet worden.

10. Interne beheersing in het sociaal domein is ontoereikend

De interne beheersing binnen het [jeugd domein](#) is niet toereikend ingericht. Zo ontbreekt het in de eerste lijn aan een gestructureerde interne (kwaliteits)controle, waardoor de derde lijn (VIC) deze interne controle uitvoert. In het 3-lines model is dit niet wenselijk, aangezien de VIC de werking van de IC zou moeten toetsen en niet het proces zelf.

11. Frauderisico's worden nog niet bewaakt

Binnen de gemeente is reeds een opzet gemaakt van een fraude-risicoanalyse. Hierbij worden [frauderisico's](#) benoemd, inclusief de getroffen beheersmaatregelen. De volgende stap in dit proces is dat getoetst wordt of de beheersmaatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd zoals ze zijn bedacht en of deze beheersmaatregelen voldoende zijn om de geformuleerde risico's af te dekken. Hierdoor heeft de analyse (nog) geen toegevoegde waarde voor de gemeente.

12. Er is (nog) geen overkoepelend M&O beleid

Binnen de Den Helder is nog geen overkoepelend [M&O-beleid](#) vastgesteld, waardoor geen algemene uitgangspunten, kaders, beheersmaatregelen en risicogebieden op dit gebied inzichtelijk zijn. De commissie BBV adviseert gemeenteraden wel om een dergelijk beleid op te stellen, maar verplicht dit niet. Overigens hebben wij samen met de VIC geconstateerd dat in de externe en interne regelgeving diverse bepalingen zijn opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.

13. Kennisoverdracht verbonden partijen is noodzakelijk

Tijdens onze controlewerkzaamheden is de kwetsbaarheid van de interne beheersing rondom uw verbonden partijen gebleken. Gezien de omvangrijke materiële en financiële risico's die de gemeente loopt bij, in het bijzonder het kapitaalbelang in Luchthaven Den Helder B.V., Willemsoord en N.V. Port of Den Helder, is het naar onze mening noodzakelijk dat op korte termijn kennisoverdracht plaatsvindt naar een andere medewerker van de gemeente.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen bij uw financiële positie

14. De financiële positie blijft achter bij andere gemeenten

De [financiële positie](#) van Den Helder als geheel is voldoende, maar blijft achter ten opzichte van andere gemeenten. Dit geldt vooral voor de liquiditeit en solvabiliteit.

15. Weerstandsvermogen toereikend, maar subjectief

Het weerstandsvermogen is toereikend om de geïdentificeerde risico's te dekken en om te voldoen aan de minimale eisen die door de gemeenteraad zijn gesteld. De gehanteerde uitgangspunten kunnen echter nog verder worden geobjectiveerd.

16. De uitgaven in het sociaal domein zijn hoger dan gemiddeld

De lasten per inwoner voor het [sociaal domein](#) zijn de afgelopen jaren, in het bijzonder bij de uitvoering van de Jeugdwet, fors toegenomen. Ook ten opzicht van andere gemeenten zijn de kosten in het zorgdomein hoog. Aan de andere kant zijn de uitgaven per inwoner die besteed worden aan het taakveld Wijkteams veel lager dan bij andere gemeenten. Dit is een indicatie dat er mogelijkheden zijn om de instroom in het sociaal domein beter beheersbaar te maken. Verder valt het op dat de kosten voor het sociaal domein in de begroting 2023 zijn gedaald ten opzichte van de werkelijke uitgaven in 2021 en in 2022. Dit is naar onze mening een indicatie dat de kosten voor het sociaal domein in de begroting 2023 te laag zijn begroot.

17. Verwacht verlies uit grondexploitaties is licht toegenomen

Met de actualisatie van de [grondexploitaties](#) is het totale verlies op eindwaarde naar boven aangepast van € 9,1 miljoen naar € 9,6 miljoen. Het volledig verwachte verlies op eindwaarde is als verliesvoorziening verantwoord in de jaarrekening 2022.

18. Leesbaarheid van de programmaverantwoording

Naar onze mening zijn de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de [programmaverantwoording](#) in 2022 voldoende tot goed. Hoewel er diverse verbeteringen mogelijk zijn, is de jaarrekening van uw gemeente naar onze mening beter leesbaar en heeft deze meer informatiewaarde dan de gemiddelde gemeentelijke jaarrekening. Onze belangrijkste signaleringen ten aanzien van de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de jaarstukken hebben wij in ons rapport opgenomen.

19. Leesbaarheid van de paragrafen

Voor de [paragrafen](#) geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde beperkt tot goed is, afhankelijk van de betreffende paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. De paragrafen bevatten over het algemeen de informatie die vereist is vanuit het BBV. Er wordt echter niet altijd voldaan aan de wensen van de raad vanuit de financiële verordening.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

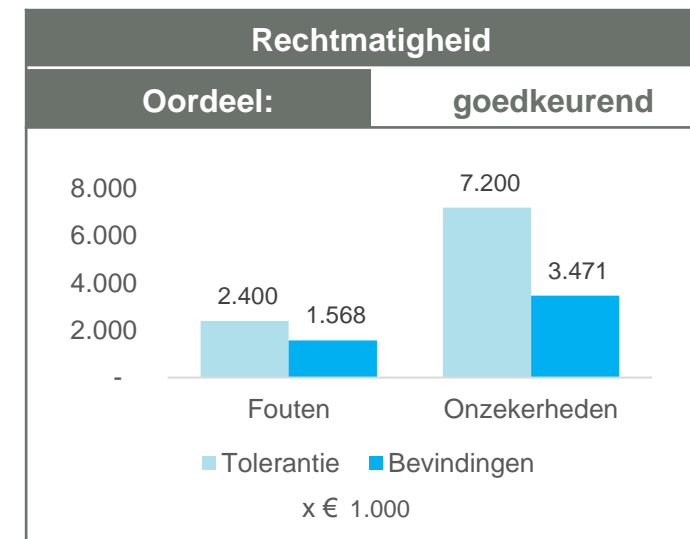
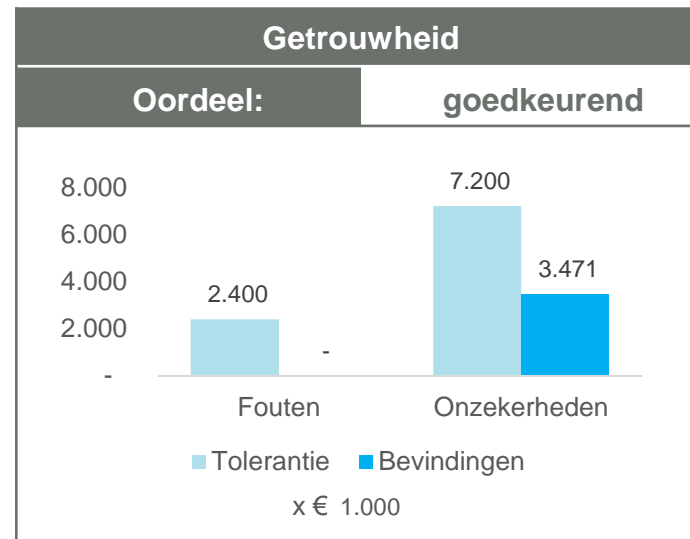

Bijlagen

Ons oordeel bij uw jaarstukken 2022

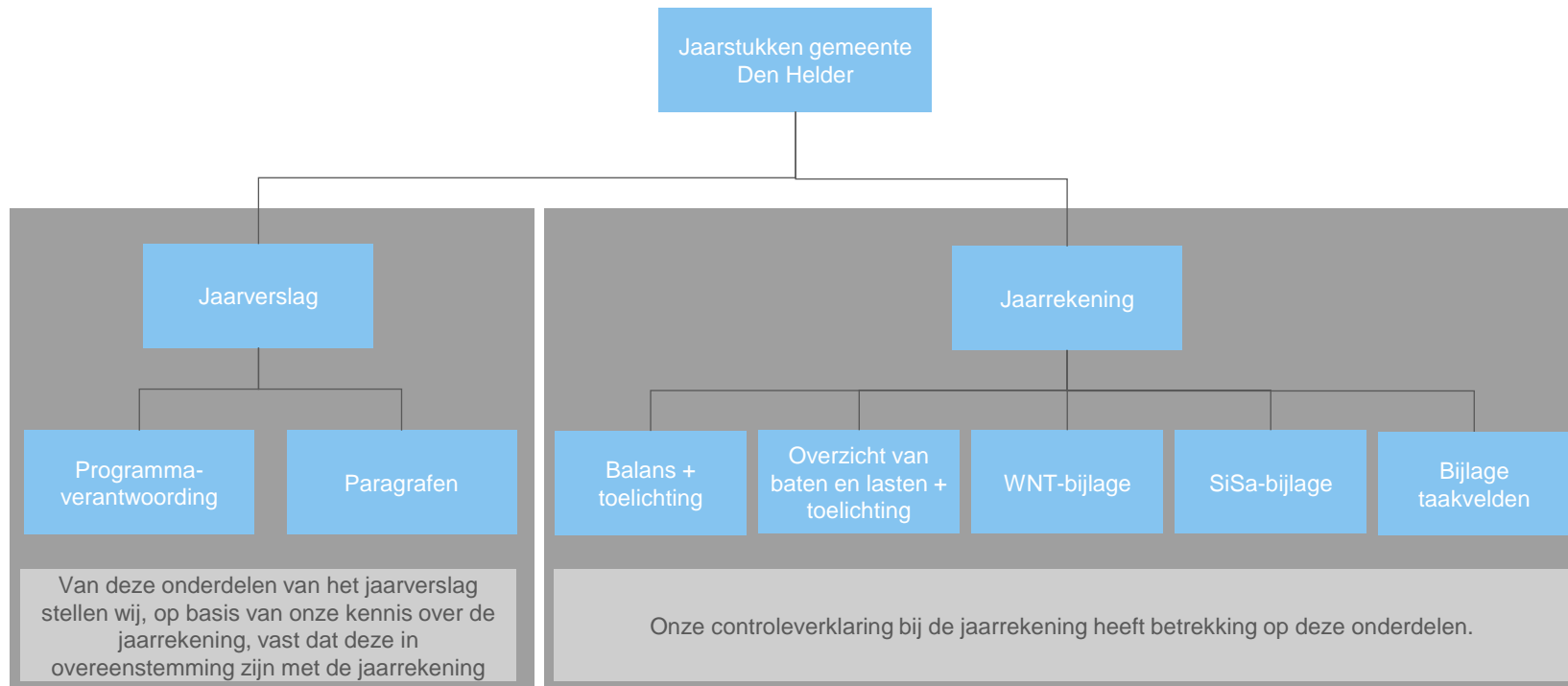
Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2022 op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. Dit wil niet zeggen dat er geen fouten en onzekerheden zijn, maar wel dat deze onder de drempel zijn gebleven die door de gemeenteraad aan ons is meegegeven. Een samenvatting van deze fouten en onzekerheden vindt u [hier](#).

De reikwijdte van onze controle is ongewijzigd ten opzichte van het auditplan 2022. Voor een nadere toelichting op de bevindingen, klik [hier](#).

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

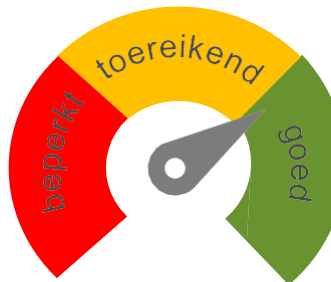
Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

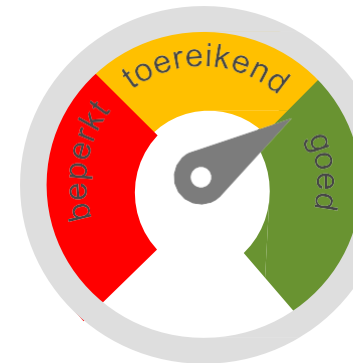
De informatiewaarde van uw programmaverantwoording en paragrafen is voldoende tot goed

Informatiewaarde is toereikend tot goed

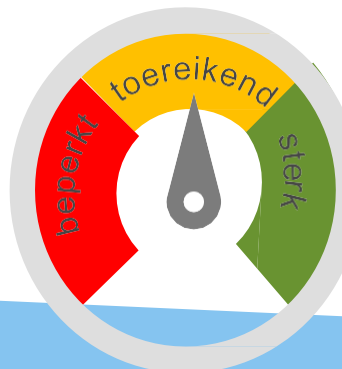
Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Dit alles vanuit raadsperspectief. U vindt [hier](#) een nadere toelichting.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

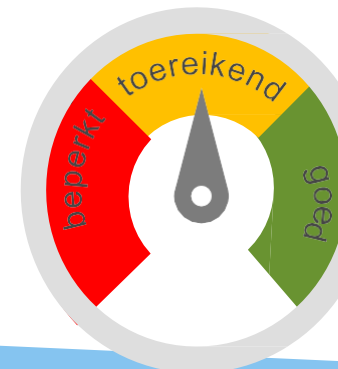
Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de informatie verkregen in onze controle onjuistheden hebben geconstateerd die gebruikers van de jaarrekening zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Kwaliteit paragrafen verschilt, maar is over het algemeen beperkt tot toereikend

Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Deze is naar onze mening beperkt tot goed. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV,

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen uw organisatie

Bijlagen

Inzichtelijkheid van de jaarstukken licht verbeterd

Naar onze mening zijn de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording in 2022 voldoende tot goed. Hoewel er diverse verbeteringen mogelijk zijn, is de jaarrekening van uw gemeente naar onze mening beter leesbaar en heeft deze meer informatiewaarde dan de gemiddelde gemeentelijke jaarrekening. Onze belangrijkste signaleringen ten aanzien van de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de jaarstukken zijn:

- De programmaverantwoording en paragrafen zijn toegankelijk geschreven en hierdoor begrijpelijk en goed leesbaar. Het opnemen van de leeswijzer aan het begin van de jaarstukken verhoogt de inzichtelijkheid en verbetert de leesbaarheid van de jaarstukken.
- Ook de verschillenanalyses in de programmaverantwoordingen zijn duidelijk geschreven en lijken ook voor raadsleden zonder financiële achtergrond begrijpelijk en goed leesbaar).
- Het aantal doelen per programma is overzichtelijk in aantal, maar zijn naar onze mening nog niet voldoende specifiek en meetbaar om goed op te kunnen sturen. Een voorbeeld hiervan is de doelstelling *De zorg voor kwetsbare inwoners is doelmatiger en speelt meer in op hun (zorg)behoefte* in het programma Zorgzame gemeente. De doelstellingen worden deels concreet gemaakt door middel van prestatie-indicatoren, zoals het gemiddelde rapportcijfer dat bij het cliëntervaringsonderzoek wordt behaald.
- Voor een groot aantal doelen zijn ook gerealiseerde waarden opgenomen. De norm uit de begroting voor de prestatie-indicator wordt echter niet vermeld. Tevens is er geen analyse gemaakt of de gemeten waarde positief is of een teken dat het doel niet gerealiseerd is.

- De doelstellingen en prestatie-indicatoren die in de jaarrekening zijn verantwoord sluiten volledig aan met de doelstellingen en prestatie-indicatoren uit de begroting 2022. Hierdoor is er een goede vergelijking te maken tussen de jaarrekening en de begroting, alhoewel de begroting er wel daadwerkelijk bijgehaald moet worden om deze te kunnen vergelijken.
- De doelen en prestatie-indicatoren in de begroting 2023 zijn volledig gelijk aan die in de begroting 2022 en de jaarrekening 2022. In 2022 is echter het coalitieakkoord 2022-2026 gesloten. De speerpunten uit dit akkoord lijken daarom niet vertaald te zijn naar de programmaverantwoording 2022, maar ook niet naar de doelen en prestatie-indicatoren in de begroting 2023. Wij raden u aan, mede naar aanleiding van de uit te werken Visie op planning en control, de uitgangspunten van het beleid explicieter terug te laten komen in de begroting en jaarrekening.

Aspect	Oordeel	
	2022	2021
Inzichtelijkheid	Goed	Goed
Relatie beleid <> financiën	Voldoende	Voldoende
Gebruik van indicatoren	Beperkt	Beperkt

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (1/5)

Voor de paragrafen geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde beperkt tot goed is, afhankelijk van de betreffende paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf.

Hieronder hebben wij onze waarnemingen samengevat bij de verplichte paragrafen met enkele suggesties voor verbetering.

Weerstandsvermogen

In deze paragraaf is een confrontatie van risico's en weerstandscapaciteit weergegeven. Naar onze mening is de informatiewaarde van de paragraaf goed, maar kan in het bijzonder de weging van risico's en de bepaling van de maximale omvang van het risico worden geobjectiveerd. Dit hebben wij nader toegelicht bij onze [analyse](#) van de financiële positie.

Naar onze mening is de paragraaf heel helder en begrijpelijk geschreven. Hierbij zijn beperkt vaktermen gebruikt. Waar ze toch gebruikt moeten worden, zijn ze helder uitgelegd. Hierdoor is deze technische paragraaf ook goed leesbaar voor raadsleden die minder vaak te maken hebben met risicomanagement.

De structuur van de paragraaf kan verbeterd worden. In het hoofdstuk risico's op pagina's 90-92 zijn veel tabellen opgenomen die met elkaar verband houden. Dit verband wordt pas uitgelegd nadat de tabellen de revue zijn gepasseerd. Door dit verband eerder weer te geven krijgen de tabellen en score aan de voorkant meer context, waardoor ze begrijpelijker zijn voor de lezer.

De specificaties van de risico's zijn gedetailleerd en transparant zichtbaar gemaakt en uitgelegd. Dit geeft extra informatiewaarde aan deze paragraaf.

De paragraaf geeft ook een beeld van de verplichte financiële kengetallen. Het BBV vraagt om in deze paragraaf een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Deze beoordeling is niet duidelijk in de paragraaf opgenomen.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
envatting

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (2/5)

Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf is in overeenstemming met het BBV zover als mogelijk aangegeven wat het beleidskader is ten aanzien van de verschillende categorieën kapitaalgoederen. Per soort kapitaalgoed is uitgebreid verantwoord wat de hoeveelheden zijn. Bij bijvoorbeeld het openbaar groen is dit zo gedetailleerd dat het ten koste gaat van de leesbaarheid en informatiewaarde.

Een positief aspect is het gebruik van foto's en afbeeldingen. Dit geeft een goed beeld van de kapitaalgoederen, waardoor de bijbehorende tekst ook meer gaat leven.

Aan de andere kant mist een duidelijke analyse van de financiële consequenties die het beleidskader heeft en hoe deze concreet vertaald zijn in de begroting en exploitatie. Deze aspecten worden minimaal behandeld in de paragraaf. Zo wordt per kapitaalgoed wel benoemd dat het budget voldoende is, maar niet hoe hoog deze budgetten zijn, hoe ze zich in de tijd hebben ontwikkelt en zullen ontwikkelen en wat de realisatie is geweest van de begrote onderhoudswerkzaamheden. Hieruit blijkt tevens dat er nog stappen gezet moeten worden om de samenhang hierin te realiseren en inzichtelijk te maken. De toegevoegde waarde van de paragraaf kan worden verbeterd door hierin ook een meerjarenperspectief mee te nemen gezien het structurele karakter van de onderhoudskosten.

Naar onze mening komt het de informatiewaarde van deze paragraaf ten goede door ook te melden wat niet is gerealiseerd.

Financiering

De paragraaf Financiering geeft een uitgebreid beeld van het gevoerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Het economische vooruitzicht is interessant om te lezen, maar lijkt minder relevant voor de informatiewaarde van de paragraaf. De informatiewaarde kan verder worden verbeterd door het toevoegen van de toekomstige ontwikkeling van de schulden en financieringsbehoefte.

Een ander punt van aandacht is de leesbaarheid van de paragraaf. De teksten zijn vrij technisch geschreven, waardoor ze minder toegankelijk zijn voor de gemiddelde lezer.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
envatting

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (3/5)

Bedrijfsvoering

In de paragraaf Bedrijfsvoering dient ten minste inzicht te geven in de stand van zaken en het gevoerde beleid ten aanzien van de bedrijfsvoering. Het BBV definieert echter niet wat onder bedrijfsvoering moet worden verstaan.

Het college heeft invulling gegeven aan de term bedrijfsvoering door verder in te gaan op de informatiebeveiliging, personeelsbeleid, organisatieontwikkeling, planning & control en financiën. Dit zijn nog onze mening belangrijke onderwerpen binnen de bedrijfsvoering. De informatiewaarde van de paragraaf kan echter worden verbeterd door ook andere belangrijke onderwerpen uit te werken. Hierbij denken wij aan de ontwikkeling van de interne beheersing, de uitkomsten van de verbijzonderde interne controle, de kwaliteit van de inkoopfunctie en de IT-functie. Maar ook aan belangrijke onderwerpen zoals fraude, integriteit en duurzaamheid. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoordelijkheid dwingt het BBV dit overigens vanaf volgend jaar al deels af.

Daarnaast raden wij u aan om een zelfkritische analyse van de ontwikkeling van de (interne) organisatie toe te voegen. In de huidige paragraaf worden vooral de stappen benoemd die reeds gezet zijn, maar wordt niet gemeld waar het nog steeds beter kan en moet.

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt in tegenstelling tot artikel 15 lid 3a van de financiële verordening niet specifiek gerapporteerd over de kosten van inhuur van derden.

Verbonden partijen

Deze paragraaf voldoet aan bijna alle eisen van het BBV en de financiële verordening. Het belangrijkste aspect dat ontbreekt bij een groot aantal verbonden partijen is de verwachte omvang van het eigen vermogen, het vreemd vermogen en het resultaat van de verbonden partij over het begrotingsjaar. Bij het opstellen van de jaarrekening was deze informatie echter niet altijd beschikbaar.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
envatting

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (4/5)

Grondbeleid

Naar onze mening is de paragraaf grondbeleid overzichtelijk opgezet, helder geschreven en volledig in opzet. De inhoud voldoet aan het BBV en de financiële verordening. Tevens constateren wij een expliciete link met de strategische doelstellingen van de gemeente als geheel.

Lokale heffingen

De leesbaarheid en informatiewaarde van de paragraaf Lokale Heffingen is toereikend. De paragraaf voldoet echter niet volledig aan de eisen die de nieuwe Notitie Lokale Heffingen eraan stelt. In deze notitie staat dat inzicht moet worden gegeven in de mate van kostendekkendheid per heffing voor alle rechten en bestemmingsheffingen die de gemeente in rekening brengt. In de paragraaf is uitsluitend de dekking berekend voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en bouwleges.

Tevens moet uit de toelichting van de achterliggende (beleids)keuzes bij de berekeningen in ieder geval blijken of, en zo ja, hoe de kostendekkendheid tussen verschillende onderdelen wordt bereikt door gebruik te maken van kruissubsidiëring en in welke mate er kruislings wordt gesubsidieerd. De mate van kruissubsidiëring tussen onderdelen of hoofdstukken kan worden aangetoond door middel van een berekening per hoofdstuk. Dit is vooral van belang voor heffingen en rechten met een dekking van meer dan 100%. Dit is over 2022 bijvoorbeeld het geval bij de bouwleges en afvalstoffenheffing.

De kracht van de paragraaf zou daarnaast kunnen worden versterkt door een meerjarige analyse van het verloop van de lokale lasten toe te voegen.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
envatting

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (5/5)

Advies:

- Leg de inhoud van de paragrafen niet alleen langs de meetlat van het BBV, maar ook van de Financiële verordening.
- Versterk de koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar.
- Voorzie kwantitatieve analyses van verklarende kwalitatieve analyses.
- Maak gebruik van grafieken en infographics.
- Geef niet alleen de positieve ontwikkelingen weer, maar maak ook transparant waar verbeterpotentieel is, zoals in de bedrijfsvoering.

Oordeel per wettelijke paragraaf

Zie onderstaand hoe wij de informatiewaarde per paragraaf beoordelen.

Paragraaf	Oordeel
	2022
Lokale heffingen	<i>Beperkt</i>
Weerstandsvermogen	<i>Goed</i>
Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Beperkt</i>
Financiering	<i>Toereikend</i>
Bedrijfsvoering	<i>Beperkt</i>
Verbonden partijen	<i>Toereikend</i>
Grondbeleid	<i>Goed</i>

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Onze bevindingen bij de jaarrekening

Onderstaand hebben wij onze detailbevindingen op de aspecten rechtmatigheid en getrouwheid opgenomen boven de door u gestelde rapporteringstolerantie van € 100.000. Door op de bevinding te klikken krijgt u meer toelichting op de bevinding.

	Getrouwheid	
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
1. Prestatielevering Jeugdwet	0	1.662
2. Prestatielevering Wmo	0	1.426
3. Prestatielevering PGB totaal	0	383
4. Opbrengst omgevingsvergunningen	PM	PM
Totaal	PM	3.471
Goedkeuringstolerantie	2.400	7.200

	Rechtmatigheid	
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
5. Bevindingen bij getrouwheid	PM	3.471
6. Kredietoverschrijding ondergrondse containers Putten	119	0
7. Aanbestedingen wijken af van (EU) richtlijnen	1.449	0
Totaal	1.568	3.471
Goedkeuringstolerantie	2.400	7.200

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Er is een fors tekort ontstaan in de uitvoering van de Jeugdwet

De totale kosten op de taakvelden maatwerkvoorzieningen, maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg over 2022 bedragen € 62,1 miljoen. Dit is € 4,6 miljoen of 8,1% hoger dan de primaire begroting. Een belangrijk deel van deze toename is gedurende het jaar al gesignaleerd door het college. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de begrote uitgaven bij de tussenrapportages van € 3,5 miljoen. Het aanvullende tekort op de begroting bedraagt derhalve € 1,1 miljoen.

Taakveld	Begroting primair 2022 (x €1.000)	Begroting bijgesteld 2022 (x €1.000)	Realisatie 2022 (x €1.000)	Realisatie 2021 (x €1.000)
18- PGB	140	140	146	150
18- overig	27.653	30.908	33.286	28.216
18+ PGB	480	480	236	250
18+ overig	29.222	29.507	28.473	28.139
Totaal	57.495	61.035	62.141	56.665

Binnen het zorgdomein is een verschil zichtbaar in de kosten van de maatwerkvoorzieningen aan volwassenen en de kosten voor de voorzieningen aan minderjarigen. De kosten ten behoeve van volwassenen bedragen € 28,5 miljoen en blijven ruim binnen de primaire en bijgestelde begroting. Opvallend hierbij is dat de begroting gedurende het jaar juist naar boven was bijgesteld.

De kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet zijn daarentegen fors hoger dan verwacht in de Decemhernota. Hoewel wij ons realiseren dat deze kosten door de complexiteit ervan moeilijk te voorspellen zijn, constateren wij dat de interne beheersing van de zorgkosten, in het bijzonder voortkomend uit de uitvoering van de Jeugdwet, dringend verbeterd moet worden. Er worden weliswaar periodiek voortgangsrapportages opgesteld, maar deze zien vooral toe op de vergelijking van de werkelijke kosten tegen het afgesproken budget. Een toereikend onderbouwde analyse van de nog te verwachten kosten ontbreekt echter. Hierdoor is er beperkt grip op de kostenontwikkeling binnen dit domein. Dit is een belangrijke reden dat de kostenstijging in de Jeugd niet eerder is gesignaleerd.

Gezien de hoogte en verwachte ontwikkeling van deze kosten is adequaat inzicht en toereikend voorspellend vermogen cruciaal.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd met andere gemeenten

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd

Op de volgende [pagina](#) hebben wij een visuele weergave gegeven van uw werkelijke lasten uit de jaarrekening 2022 ten opzichte van 2021, andere gemeenten in de COROP regio Kop van Noord-Holland, provincie Noord-Holland, gemeenten met dezelfde omvang als die van u en van het gemiddelde voor Nederland. Hetzelfde hebben wij gedaan voor de lasten in de begroting 2023.

Op basis van deze weergave kan geconcludeerd worden dat uw lasten per inwoner voor het sociaal domein, zowel in de begroting als in de jaarrekening, fors hoger zijn dan gemiddeld voor andere gemeenten. Dit geldt zowel voor de vergelijking met gemeenten uw eigen regio, als voor de gemeenten met uw omvang, in de provincie Noord-Holland en landelijk. De belangrijkste oorzaak van deze hogere kosten ligt in het zorgdomein. Aan de andere kant zijn de uitgaven per inwoner die besteed worden aan het taakveld Wijkteams veel lager dan bij andere gemeenten. Dit is een indicatie dat er mogelijkheden zijn om de instroom in het sociaal domein beter beheersbaar te maken.

De totale uitgaven in het sociaal domein bedroeg in 2021 € 1.896 per inwoner. Het gemiddelde in Nederland bedroeg € 1.593. Voor andere gemeenten met uw omvang is dit kengetal € 1.317. Eenzelfde beeld is ook zichtbaar in de begroting 2023.

Een belangrijke oorzaak voor de grote verschillen is dat uw gemeente te maken heeft met een forse vraag naar ondersteuning in het programma Zorgzame gemeente ten opzichte van het aantal inwoners dat u heeft. Dit wordt mede veroorzaakt door de demografische samenstelling van uw bevolking in combinatie met de aanwezige werkgelegenheid. Wij realiseren ons dat deze problematiek een structureel karakter heeft en hierdoor moeilijk is om te buigen. Daarom is het des te belangrijker om niet verrast te worden door hogere kosten in dit domein en de financiële beheersing verder te verbeteren.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel
Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)
Interne beheersing
Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

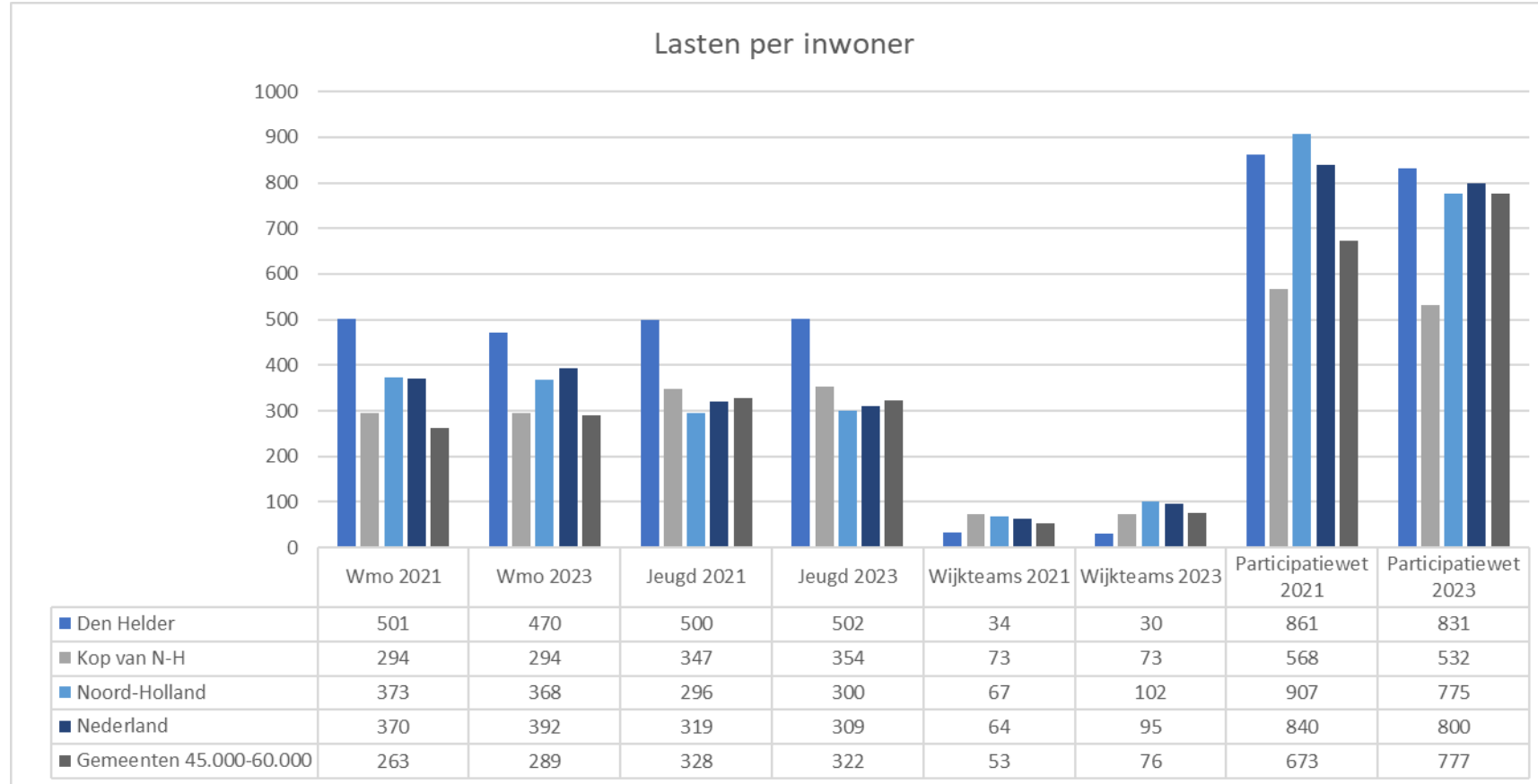
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Overzicht lasten Wmo en Jeugd per inwoner

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd in de tijd

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd in de tijd

Gezien de ontwikkeling in de kosten binnen het sociaal domein, hebben wij deze verder geanalyseerd in de tijd. Op de volgende [pagina](#) hebben wij deze analyse visueel gemaakt.

Op basis van deze weergave kan geconcludeerd worden dat uw lasten per inwoner voor het sociaal domein de afgelopen jaren fors zijn opgelopen. Een belangrijke reden hiervan, in het bijzonder in de uitvoering van de participatiewet, is de coronapandemie. De belangrijkste oorzaak van de opgelopen kosten per inwoner in de zorgdomein is de instroom in de Jeugdzorg. In 2019 betaalde gemeente Den Helder € 399 per inwoner aan jeugdzorg. In 2022 is dit opgelopen naar € 593 per inwoner.

Verder valt het op dat de kosten voor het sociaal domein in de begroting 2023 zijn gedaald ten opzichte van de werkelijke uitgaven in 2021 en in 2022. In de begroting 2023 zijn de kosten voor jeugdzorg bepaald op € 502 per inwoner, terwijl de werkelijke kosten over 2022 € 593 bedragen. Voor de Wmo is in 2023 € 470 per inwoner begroot, terwijl in 2022 € 510 per inwoner is uitgegeven. Dit is naar onze mening een indicatie dat de kosten voor het sociaal domein in de begroting 2023 te laag zijn begroot.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel
Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)
Interne beheersing
Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

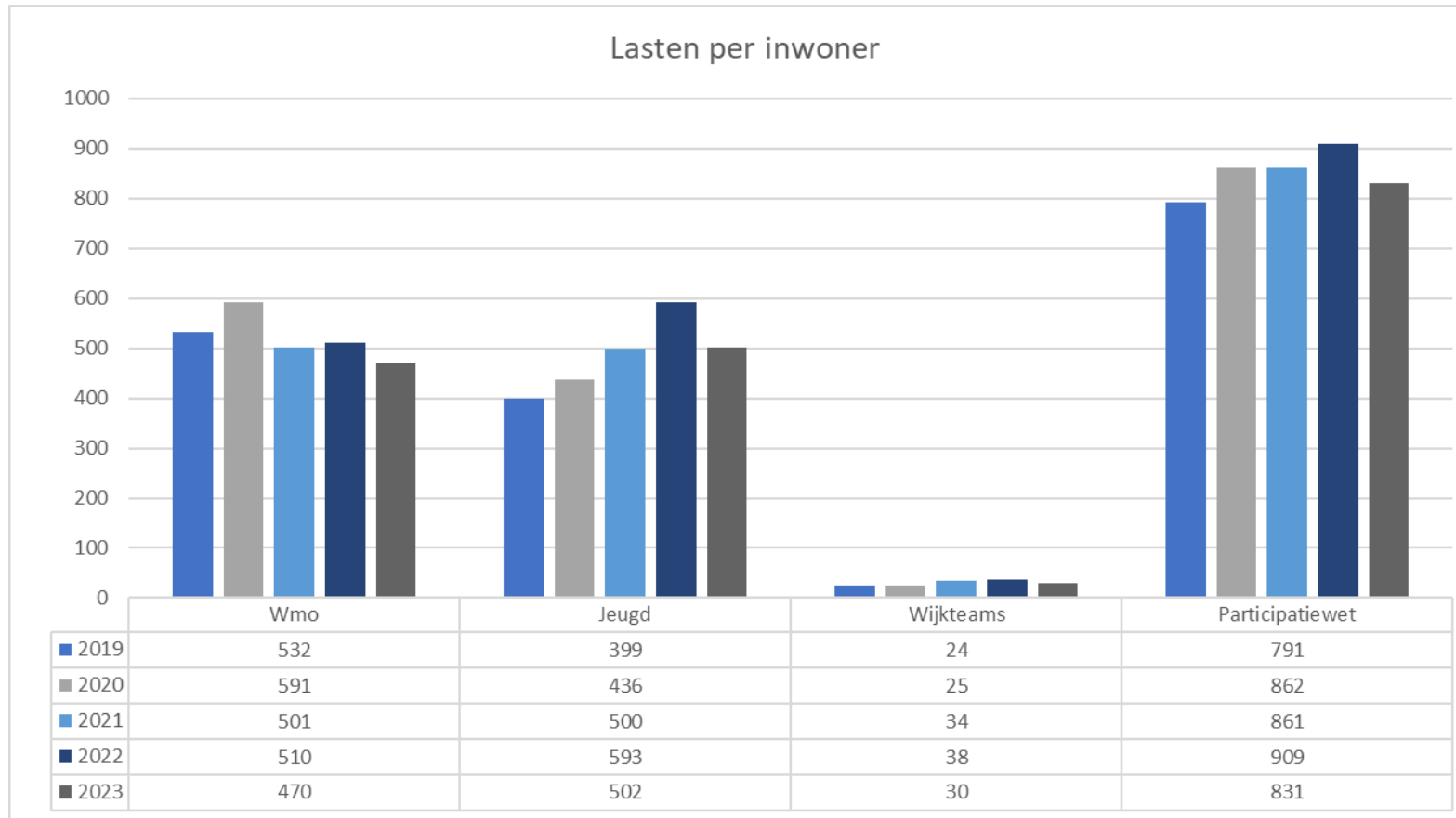
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Overzicht lasten Wmo en Jeugd per inwoner

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Prestatielevering binnen het sociaal domein niet in processen verankerd

Wij hebben geconstateerd dat binnen het jeugd domein de interne beheersing niet toereikend is ingericht. Zo ontbreekt het in de eerste lijn aan een gestructureerde interne (kwaliteits)controle, waardoor de derde lijn (VIC) deze interne controle uitvoert. In het 3-lines model is dit niet wenselijk, aangezien de VIC de werking van de IC zou moeten toetsen en niet het proces zelf.

Wij hebben het college geadviseerd om op korte termijn de interne beheersing binnen het jeugd domein met meer structuur langs de 3-lines model in te richten.

Prestatielevering sociaal domein is intern niet geborgd

Om de prestatielevering door de zorgverleners vast te stellen, wordt tot op heden gesteund op de productieverantwoordingen van zorgverleners met een totale productie ten laste van de gemeente van € 75.000. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het sociaal domein, maar ook voor de tijdige afronding van uw jaarrekening, afhankelijk van derde partijen.

Er vindt beperkte controle plaats op de prestatielevering bij leveranciers die individueel minder dan € 75.000 aan zorg hebben geleverd, noch bij de zorg die via persoonsgebonden budgetten is toegekend. Dit houdt in dat de totale populatie aan zorgleveranciers met een productie van lager dan € 75.000 en de totale PGB-kosten, door ons als onzeker dient te worden aangemerkt.

Effect op onze controlebevindingen

Op basis van de ontvangen prestatieverklaring van de zorgaanbieders is de totale onzekerheid uit deze hoofde ingeschat op € 3,5 miljoen. Deze onzekerheid kan als volgt worden gespecificeerd:

- Jeugdwet € 1,7 miljoen
- Wmo € 1,4 miljoen
- Pgb € 0,4 miljoen

Wij hebben het totale bedrag als onzeker meegenomen in onze oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Schattingen sociaal domein zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel					Toelichting
Nog te betalen zorgkosten			●			De nog te betalen kosten zijn bepaald op basis van de opgaven van de zorgverleners en de afloop van de balanspositie in 2022. Het verschil tussen deze opgaven en de reeds in de administratie verantwoorde lasten zijn als kortlopende schuld verantwoord op de balans. Deze schuld wijkt niet materieel af van onze controlebevindingen.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil	

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De grondexploitaties vertonen een positieve ontwikkeling

In de grafiek op de volgende [pagina](#) blijkt dat de grondexploitaties zich in totaliteit grillig ontwikkelen. In 2021 is het verwachte verlies op de grondexploitaties positief bijgesteld van € 10,5 miljoen naar € 9,1 miljoen. Per 31 december 2022 zijn de grondexploitaties wederom geactualiseerd. Met deze actualisatie is het totale verlies op eindwaarde naar boven aangepast naar € 9,6 miljoen. Dit hogere verlies is te wijten aan de stijgende kosten voor bouw- en woonrijp maken in grondexploitatie Molenwerf, alsmede aan het feit dat binnen de exploitatie meer vervuilde grond gesaneerd moest worden dan vooraf verwacht. Mede hierdoor is het verwachte verlies op de grondexploitatie Molenwerf toegenomen naar € 0,8 miljoen. Het volledig verwachte verlies op eindwaarde is als verlies voorziening verantwoord in de jaarrekening 2022.

Verlies Willem Alexanderhof door rentetoerekening

Het totale verlies op de grondexploitatie Willem Alexanderhof bedraagt op eindwaarde € 8,7 miljoen. Dit is € 0,2 miljoen lager dan verwacht werd per 31 december 2021. De reden van deze positieve ontwikkeling is dat de prijzen van de kavels in de vrije sector hoger zijn dan verwacht door de gunstige ontwikkeling op de woningmarkt in 2022. Tevens zijn door efficiënter gebruik van de grond drie additionele kavels gecreëerd. De hogere opbrengsten zijn meer dan toereikend gebleken om de hogere kosten voor bouw- en woonrijp maken te compenseren.

Het forse negatieve resultaat van de grondexploitatie Willem Alexanderhof is volledig te wijten aan de toegerekende rentekosten. Tot op heden is een bedrag van € 9,6 miljoen aan rente verantwoord in de boekwaarde van de grondexploitatie. Tot het moment dat de exploitatie wordt afgesloten wordt naar verwachting nog € 0,5 miljoen aan rente toegevoegd. Als geen rekening gehouden wordt met de rente, dan is de verwachte winst op basis van eindwaarde € 1,3 miljoen.

Financieel risicoprofiel licht toegenomen

De boekwaarde van de gronden in exploitatie in de balans is toegenomen van € 8,0 miljoen naar € 10,1 miljoen. De reden hiervan is dat er in 2022 een hoger bedrag aan investeringen hebben plaatsgevonden in de grondexploitaties (€ 3,9 miljoen), dan verkopen van grond (€ 1,4 miljoen). De toename van de boekwaarde geeft aan dat het risicoprofiel van de grondexploitaties als geheel is toegenomen. Er moet immers een hoger bedrag aan kosten die al gemaakt zijn worden goedge maakt met verkopen die in de toekomst plaatsvinden.

Overigens is het verkoop(prijs) risico binnen uw grondexploitaties erg klein omdat er voor beide exploitaties reeds overeenkomsten zijn gesloten over de verkoop, levering en prijzen van de gronden.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

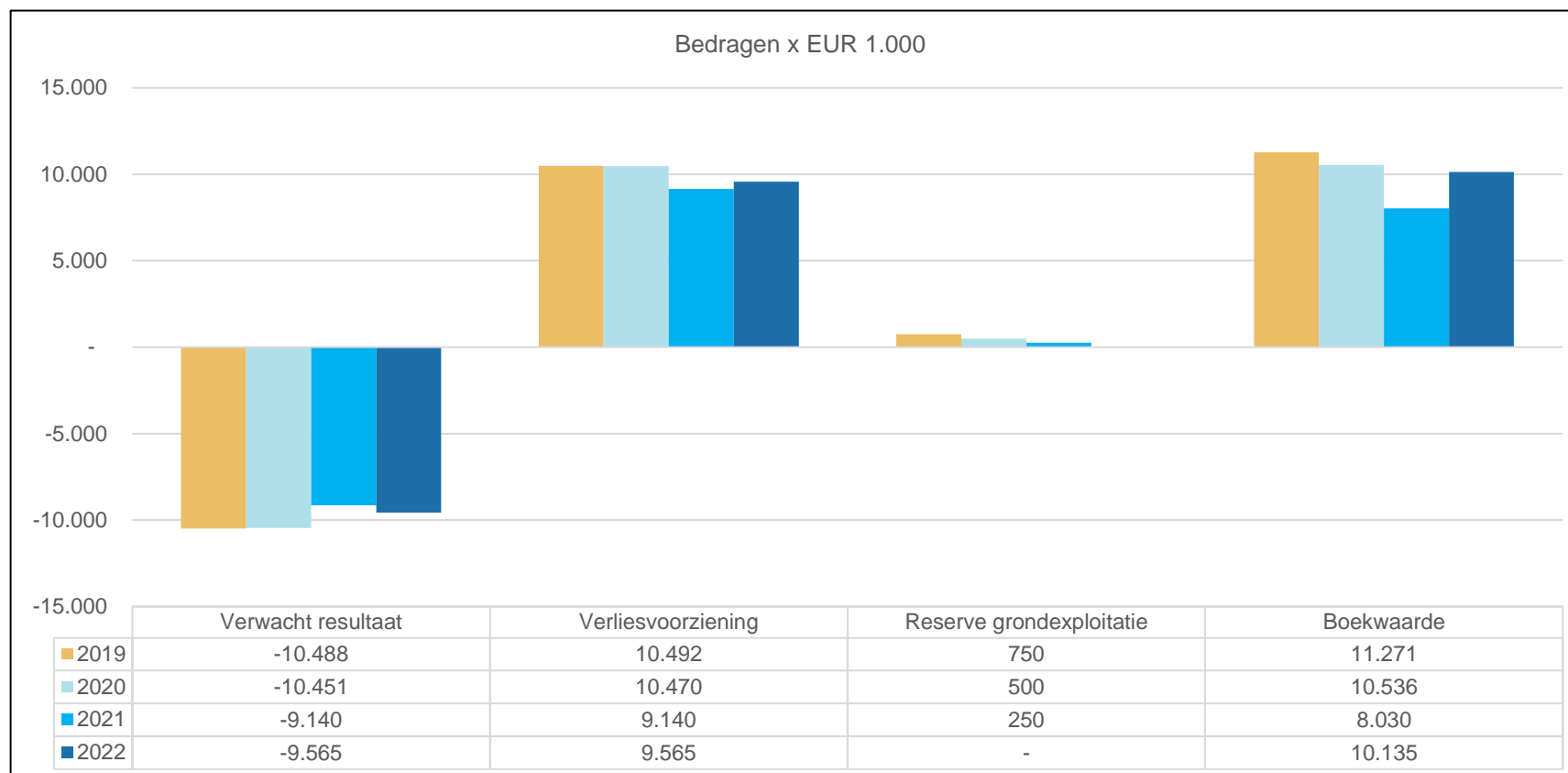
Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Bijzonderheden in de jaarrekening

Er is geen sprake van een reserve grondexploitaties

Zoals in de vorige paragraaf verwoord, brengt een hogere boekwaarde van de grondexploitaties financiële risico's met zich mee die vooral worden veroorzaakt door de onzekerheid in looptijd van de exploitatie en de prijzen voor het bouw- en woonrijp maken aan de ene kant en de verkoopprijs van de grond aan de andere kant. Deze risico's kunnen worden opgevangen door het instellen van een reserve grondexploitaties. U hebt ervoor gekozen om dit niet te doen, maar de risico's op te vangen met het beschikbare weerstandsvermogen. In 2022 heeft de laatste onttrekking aan de reserve grondexploitaties plaatsgevonden voor een bedrag van € 0,25 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen is naar onze mening op een adequate wijze rekening gehouden met de risico's vanuit de grondexploitatie.

De volledigheid van de bouwleges is onzeker

De VIC heeft geconstateerd dat er in het proces rondom de bouwleges geen beheersmaatregelen aanwezig zijn waarmee de volledigheid van de omzet wordt geborgd. Daarom hebben wij de volledigheid van de bouwleges meegewogen als onzekerheid in de oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening voor een PM bedrag. Overigens achten wij het risico zeer laag dat de gemiste opbrengsten materieel zijn voor de jaarrekening.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Schattingen fysiek domein zijn evenwichtig

De waardering van uw grondexploitatie is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In onderstaande tabel zijn onze bevindingen weergegeven.

Schattingspost	Oordeel				Toelichting
Gehanteerde rekenrente		2			Het college rekt binnen de grondexploitatie met een toekomstige rekenrente van 0,70% (2021: 0,64%). Dit percentage sluit, in overeenstemming met het BBV, aan op het werkelijke rentepercentage over het vreemde vermogen bij gemeente Den Helder.
Kostenstijging		●			De kostenstijging van 5% is evenwichtig. De stijging ligt in lijn met het rapport van extern specialist Metafoor. Voor 2023 zit het college aan de onderkant van de interval die in dit rapport staat, maar voor 2024 en verder aan de bovenkant. Gemiddeld achten wij de schatting als evenwichtig.
Opbrengststijging		●			Het rapport van Metafoor houdt rekening met een stabiel prijsniveau of lichte daling in de meterprijzen over de hele breedte van het grondspectrum. De opbrengsten in de exploitatie Molenwerf worden echter met 2% geïndexeerd en in de exploitatie Willem Alexanderhof met 1,5%. Deze indexaties zijn contractueel vastgelegd in de koopovereenkomst, respectievelijk de ontwikkelovereenkomst. Daarom achten wij de schatting evenwichtig.
Gehanteerde programmering		●			De programmering van de grondexploitatie is gebaseerd op actuele marktomstandigheden, gemaakte afspraken met marktpartijen, interne en externe adviezen, onderzoeken en politieke uitgangspunten ten aanzien van woningbouw en werkgelegenheid. De programmering is in 2023 niet wezenlijk gewijzigd. Wij achten de op marktinformatie gebaseerde inschatting voor de programmering evenwichtig op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Verkooprijzen		●			De prijzen zoals ingerekend in de grondexploitatie zijn gebaseerd op de afspraken in de verkoop- en ontwikkelovereenkomst. Daarom achten wij de schatting evenwichtig.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Alle controleverschillen zijn in de jaarrekening gecorrigeerd

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2022 aanvaardbaar zijn en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria geschikt.

Bij onze controle hebben wij een zeer beperkt aantal onjuistheden geconstateerd. Tevens was het afsluitdossier zeer gedetailleerd en compleet. Hoewel niet alle documenten direct beschikbaar waren, geven deze positieve constatering een indicatie dat de financiële administratie en het afsluitingsproces op een goede wijze zijn ingericht en uitgevoerd. Dit is een compliment voor de inzet en werkzaamheden van de medewerkers en adviseurs tijdens de jaarafsluiting.

Alle controleverschillen boven onze rapporteringstolerantie van € 100.000 zijn in de jaarrekening gecorrigeerd.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Beperkte onrechtmatigheden bij aanbestedingen

Beperkte bevindingen bij rechtmatigheid van aanbestedingen

Wij hebben geconstateerd dat de minimale kennis van het inkoopbeleid en de aanbestedingsregels breed binnen de gemeente aanwezig is. Hierdoor zijn er beperkte bevindingen ten aanzien van de rechtmatigheid van de inkopen en aanbestedingen. We signaleren wel dat deze kennis minder wordt door het verloop in de vaste formatie en het toenemende aantal externe medewerkers.

Ondanks deze positieve bevinding, vraagt de inhuur van derden nadrukkelijk aandacht. Aan de voorkant van de aanbesteding wordt nog niet altijd een goede aanneme gemaakt ten aanzien van de totale omvang van de opdracht, inclusief verleningsopties. Wij hebben het college de aanbeveling gedaan om maatregelen te treffen om de kennis en discipline van de medewerkers verder te verbeteren.

Onrechtmatige aanbestedingen tellen op tot € 0,7 miljoen

De VIC heeft geconstateerd dat er in 2022 sprake is van onrechtmatige aanbestedingen voor een totaalbedrag van ongeveer € 1,5 miljoen. Hierin is ook de overeenkomst met Univé betrokken voor een bedrag van € 1,2 miljoen, zijnde de totale waarde van deze overeenkomst. De werkelijke kosten in 2022 zijn € 0,4 miljoen. De verwachte kosten voor 2023 bedragen € 0,8 miljoen.

Om te voorkomen dat dit bedrag volgend jaar moet worden meegenomen in de rechtmatigheidsverantwoording van het college, heeft het college besloten om de gehele contractwaarde te verantwoorden in de jaarrekening 2022.

Het bedrag dat betrekking heeft op 2023 is in de jaarrekening verantwoord als niet uit de balans blijvende verplichting.

Stel een proces op voor de goedkeuring van inkoopfacturen

Wij hebben geconstateerd dat het niet bij iedereen duidelijk is wat de kaders en verantwoordelijkheden zijn bij de goedkeuring van inkoopfacturen. Het ontbreekt aan een eenduidige werkinstructie waarin is opgenomen welke bewijsvoering voor het vaststellen van de prestatielevering noodzakelijk is. Tevens ontbrak gedurende 2022 een ondergrens voor het formeel vaststellen van de prestatielevering. Wij hebben de organisatie daarom aangeraden om een werkinstructie op te stellen voor de (budget)verantwoordelijken.

Dit is een belangrijke oorzaak dat de prestatielevering van de inkopen niet in het proces is gewaarborgd. Uit de werkzaamheden van de VIC is naar voren gekomen dat de prestatielevering van alle inkopen die in de controle geselecteerd zijn, achteraf wel konden worden vastgesteld.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Conclusies in Rapport Subsidiebeleid zijn nog van toepassing

Opvolging aanbevelingen rekenkamercommissie

De gemeenteraad heeft ons als specifiek speerpunt meegegeven om onze visie te geven over de conformiteit en rechtmatigheid van de diverse subsidieregelingen, mede in het licht van de aanbevelingen die de rekenkamercommissie heeft gedaan in haar *Rapport onderzoek Subsidiebeleid en uitvoering*.

Wij hebben geconstateerd dat de conclusies en aanbevelingen uit het rapport nog onverkort van kracht zijn. In de paragraaf Bedrijfsvoering heeft het college dit ook impliciet bevestigd door het volgende aan te geven: “De uitvoering van de aanbevelingen hangen mede samen met de opvattingen van de raad hierover. De komende periode zullen de aanbevelingen waar mogelijk aan de orde komen in de raad “

Formele onrechtmatigheden in subsidieproces

In het verlengde van het vorige punt hebben wij bij de controle op de verstrekte en vastgestelde subsidies wij geconstateerd dat regelmatig de in de Algemene Subsidieverordening genoemde termijnen en voorwaarden voor aanlevering van documenten niet worden nagekomen. Hierdoor is er sprake van een formele onrechtmatigheid, omdat niet voldaan is aan de genoemde verordening. Omdat er geen sprake is van financiële consequenties, wegen wij deze formele onrechtmatigheid niet mee in ons oordeel.

Wij raden u aan om een analyse uit te voeren naar de oorzaak van het groot aantal bevindingen vanuit de werkzaamheden van de VIC. Indien blijkt dat de in de Algemene Subsidieverordening genoemde termijnen en voorwaarden niet passen binnen de werkprocessen van de organisatie, dan geven wij u in overweging op de verordening hierop aan te passen. Een alternatief zou zijn om de bepaling van de termijnen binnen de kaders van de Algemene wet bestuursrecht te mandateren aan het college. Hiermee maken deze termijn geen onderdeel meer uit van het normenkader.

Overigens hebben wij, noch de VIC financiële onrechtmatigheden geconstateerd in het subsidieproces.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (1/4)

Tijdens onze controle hebben wij enkele bijzonderheden geconstateerd in uw jaarrekening. Deze hebben vooral betrekking op de reserves en voorzieningen. Deze hebben wij hieronder samengevat.

Kapitaallastenreserves

In de balans zijn een groot aantal technische reserves verantwoord ter dekking van toekomstige afschrijvingen voor een totale boekwaarde van € 15,1 miljoen. De activa die ten grondslag liggen aan de te dekken kapitaalslasten hebben een relatief lange economische levensduur. Tevens lijkt de totale omvang van deze kapitaalslasten meerjarig stabiel te zijn, waardoor ze goed kunnen worden opgevangen in de meerjarenbegroting.

Door de grote hoeveelheid aan technische reserves is het voor de ambtelijke organisatie bewerkelijk om voldoende grip te houden op deze reserves in de P&C documenten. Tevens is het vermogen dat beslagen is in deze reserves onttrokken aan de weerstandscapaciteit. Indien er geen specifiek doel is met deze reserves anders dan compensatie van de jaarlijkse kapitaalslasten, dan geven wij in overweging te onderzoeken of het wenselijk is om deze reserves niet meer aan te houden maar aan te wensen als weerstandscapaciteit, dan wel voor andere, meer incidentele dossiers, in te zetten.

Dotatie aan reserve Nog uit te voeren werkzaamheden € 1,9 miljoen

In de Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden zijn diverse bedragen opgenomen die als PM in de Decemhernota zijn opgenomen. Omdat de gemeenteraad deze bedragen niet expliciet heeft vastgesteld, is het naar onze mening van belang dat u als raad goed notitie neemt van de daadwerkelijke toevoegingen. Het feit dat er een bedrag van PM is aangevraagd voor een specifiek benoemd project, maakt het immers niet mogelijk dat voor andere deelprojecten bedragen overgeheveld kunnen worden. Dit is in strijd met het budgetrecht van de raad.

Wij hebben vastgesteld dat de werkelijke toevoeging aan de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden uitsluitend die projecten bevat die als PM post zijn aangevraagd in de Decemhernota. De totale dotatie bedraagt € 1,9 miljoen.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (2/4)

Reserve BUIG

In de jaarrekening 2022 heeft een dotatie plaatsgevonden aan de reserve BUIG van € 1,0 miljoen. Dit bedrag is gelijk aan het verschil in het nettoresultaat op de BUIG tussen begroting en realisatie. In het raadsbesluit tot het instellen van deze reserve is echter opgenomen dat de voeding en onttrekking uit deze reserve plaatsvindt op basis van de mutaties van de budgetten die de gemeente ontvangt van het Rijk in het kader van de participatiewet en de sociale werkvoorziening. Hiermee lijkt derhalve het werkelijke resultaat op de BUIG te moeten worden gedoteerd. In 2022 betreft dit een bedrag van € 3,0 miljoen.

Wij hebben begrepen dat het bij het instellen van de reserve BUIG niet de bedoeling is geweest om het werkelijke resultaat op de reserve te muteren. Gezien de financiële omvang van de reserve en de mutaties hierin, raden wij u aan om het doel en werking van de reserve nader te omschrijven.

Reserve Beschermd wonen

In 2022 heeft er een dotatie plaatsgevonden aan de reserve Beschermd wonen van € 1.4 miljoen. Deze dotatie heeft plaatsgevonden omdat de ontvangen rijksbijdrage in dit kader hoger was dan de uitgaven voor beschermd wonen.

In het raadsvoorstel uit 2015 ten aanzien van het Plan van aanpak Beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2018-2020 "Thuis in de buurt" is opgenomen dat niet alleen de rijksbijdrage voor het Beschermd Wonen via deze reserve verloopt, maar ook de rijksbijdrage voor Maatschappelijke opvang. Deze component is in de reserve 2022 niet meegenomen.

Wij hebben begrepen dat het tekort op het taakveld maatschappelijke opvang gedekt is door het overschot op het taakveld vrouwenopvang. Hierdoor heeft er geen onttrekking uit de reserve Beschermd wonen plaatsgevonden voor maatschappelijke opvang. Omdat een raadsvoorstel met een concrete uitwerking van de financiële consequenties van deze reserve ontbreekt, is het niet duidelijk of het binnen de kaderstelling van de gemeenteraad is toegestaan om het tekort voor Maatschappelijke opvang niet te onttrekken aan deze reserve.

Daarnaast is ons opgevallen dat door de dotatie in 2022 de reserve Beschermd Wonen een forse omvang heeft van € 3,2 miljoen. Deze omvang lijkt aan de hoge kant voor de mogelijke tekorten die de komende jaren uit deze reserve gedekt moeten worden. Wij hebben begrepen dat het college ter voorbereiding op de decentralisatie beschermd wonen per 2024 zal beoordelen in hoeverre de huidige reserve Beschermd wonen in stand gehouden dient te worden en voor welk bedrag.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (3/4)

Voorziening Riool dient nader geanalyseerd te worden

In overeenstemming met artikel 229b van de Gemeentewet mogen heffingen maximaal kostendeckend worden vastgesteld. Deze beoordeling vindt plaats op basis van de geraamde baten en lasten. Hierbij is het toegestaan om schommelingen te voorkomen in de tarieven door tariefegalisatie toe te passen.

Uw gemeenteraad heeft met de vaststelling van het gemeentelijke rioleringsplan bepaald om in het tarief voor de riolheffing niet te sparen voor toekomstige lasten, maar om de bijdragen van derden die niet direct in verband staan met achterstallig onderhoud of investeringen aan de riolering in te zetten ten behoeve van tariefegalisatie. De middelen worden dan op begrotingsbasis gedoteerd aan een voorziening. Er moet extracomptabel worden aangetoond dat deze middelen binnen een redelijke termijn ingezet worden ter bestrijding van de lasten waarvoor een heffing is opgelegd.

In de jaarrekening 2022 is een (egalisatie)voorziening Riool verantwoord van € 3,1 miljoen. Deze voorziening is in 2022 met € 1,1 miljoen verminderd op basis van het gerealiseerde resultaat op het product Riool en de uitgaven voor milieumaatregelen.

Wij hebben begrepen dat de oorzaak van de relatief omvangrijke voorziening is gelegen in het feit dat uitgaven de afgelopen jaren zijn achtergebleven bij de planning door veel personele wisselingen. Hierdoor zijn werkzaamheden niet, later of anders uitgevoerd zijn. Een gedetailleerde analyse van de achterliggende oorzaken, zoals een te hoog tarief, achterblijvende investeringen of achterblijvend onderhoud ontbreekt.

Vanaf 2023 geldt een nieuw programma stedelijk water en riolering. Wij hebben begrepen dat in dit plan de voorziening jaarlijks zal worden geanalyseerd, waarbij de planning en werkelijkheid naast elkaar gezet worden om een opeenstapeling van verschillende resultaten met verschillende oorzaken te voorkomen, dan wel inzichtelijk te maken waar het verschil door ontstaan is. Naar onze mening is dit een goede stap voorwaarts bij het beheersen van de voorziening Riolering. In aanloop naar het nieuwe programma raden wij u aan om in overleg te treden met het college om de omvang van de voorziening Riolering nader te analyseren op oorzaak en toekomstige inzet.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (4/4)

Voorziening pensioen voormalige wethouders gevormd

In 2022 heeft de gemeente voor het eerst een voorziening gevormd voor het eigen risico voor de pensioenuitkering van voormalige bestuurders. Het benodigde bedrag is berekend op € 519.000. Dit bedrag is door de gemeente zelf berekend op basis van de gegevens van Loyalis over 2020 en 2021. Het BBV vereist echter dat een dergelijke voorziening actuariael berekend wordt. Aangezien de tijd ontbrak om dit tijdig te realiseren, heeft dit niet plaatsgevonden. Derhalve kan de werkelijke verplichting afwijken van de voorziening die per 31 december 2021 is verantwoord in de jaarrekening. Het bedrag van de afwijking is niet bekend, maar gezien de beperkte aantal personen in de voorziening achten wij het risico dat deze afwijking van materieel belang is als zeer gering.

Investeringsbijdragen aan Port of Den Helder

Op 18 november 2022 heeft de gemeenteraad besloten om een service level agreement (SLA) af te sluiten met de Port of Den Helder (PoDH). Net als het college heeft vermeld in het raadsvoorstel hebben wij geconstateerd dat er feitelijk geen sprake is van een SLA, maar van een dienstverleningsovereenkomst. De gemeente stelt in de overeenkomst immers een vergoeding beschikbaar aan de PoDH voor het uitvoeren van publieke nautische taken, alsmede het beheer en onderhoud aan de publieke infrastructuur en aan de niet rendabel exploitierbare haveninfrastructuur die in eigendom zijn van PoDH.

Alternatief voor de gekozen methodiek zou zijn dat de publieke infrastructuur wordt overgedragen aan de gemeente, om vervolgens een SLA in de strikte zin van het woord met PoDH te sluiten. Vanwege de juridische en fiscale 'rompslomp' die dat meebrengt heeft het college ervoor gekozen om dit niet te doen.

Deze keuze heeft echter belangrijke invloed op de wijze waarop de ter beschikking gestelde bijdrage in de jaarrekening moet worden verantwoord. Volgens het raadsvoorstel is er sprake van investeringen die via kapitaalslasten ten laste worden gebracht van de exploitatie. In beginsel kunnen de betalingen uit deze hoofde worden geactiveerd als bijdragen in activa van derden. Hieraan zijn echter strikte voorwaarden verbonden. Een van deze voorwaarden is dat de derde partij daadwerkelijk moet overgaan tot een investering. In de SLA wordt voornamelijk gesproken van beheer en onderhoud. Indien er sprake is van daadwerkelijk onderhoud, dan dienen de betalingen direct ten laste van de exploitatie te worden verantwoord. Dit kan de komende jaren een forse impact hebben op de financiële positie van de gemeente. Wij raden u aan om samen met de PoDH een meer gedetailleerd overzicht op te stellen van de uit te voeren werkzaamheden onder de SLA, waarin concreet en onderbouwd wordt weergegeven wanneer het gaat om onderhoud en wanneer om investeringen.

Overigens zijn de financiële consequenties uit de SLA in in de jaarrekening opgenomen als niet uit de balans blijken verplichtingen.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (4/4)

Waardering kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Volgens het BBV dienen kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen te worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij rekening gehouden moet worden met duurzame waardeverminderingen. Een indicatie voor een duurzame waardevermindering is het feit dat het eigen vermogen van de deelneming lager is dan de waarde van de kapitaalverstrekking in de jaarrekening van de gemeente.

Wij hebben geconstateerd dat de kapitaalverstrekking aan Willemsoord hoger is verantwoord dan het eigen vermogen van de deelneming per 31 december 2021 (€ 5,5 miljoen). Dit vermogen wordt positief beïnvloed omdat de vastgoedbeleggingen van Willemsoord worden gewaardeerd tegen de taxatiewaarde in verhuurde staat. Hoewel dit mogelijk is voor deze vennootschap, is deze waardering onder het BBV niet toegestaan. Tevens past deze waardering naar onze mening niet bij de doelstelling die de gemeente met Willemsoord beoogd te realiseren Zonder rekening te houden met de actuele waarde van het vastgoed, bedraagt het eigen vermogen van Willemsoord € 0,1 miljoen negatief.

In de toelichting heeft het college aangegeven dat het hoge bedrag van de kapitaalverstrekking veroorzaakt is door een agiostorting door de gemeente voor de financiering van de overname van Cape Holland in 2007 van € 6,1 miljoen. In de jaarrekening van Willemsoord is echter geen agioreserve opgenomen.

Wij hebben geconstateerd dat de reden hiervan is dat in 2012 de toenmalige directie van Willemsoord heeft besloten om de agioreserve in te zetten om de omvangrijke negatieve reserves te compenseren. Sinds 2021 is het bedrag om de negatieve resultaten te financieren.

Op basis van de concept-jaarrekening 2022 hebben wij geconstateerd dat de financiële positie van de deelneming zorgelijk is. De liquiditeit is zeer slecht, vooral omdat een belangrijk deel van de investeringen is gefinancierd met een kortlopend rekening courant krediet. Uit de jaarrekening van Willemsoord blijkt dat de gemeente garant staat voor dit krediet. De loan-to-value ratio is 75%, wat voor de vastgoedsector aan de hoge kant is. Overigens hebben wij begrepen dat deze lening in 2023 geherfinancierd zal worden.

Deze analyse geeft naar onze mening aan dat de financiële toekomst van Willemsoord op dit moment niet geborgd is zonder de steun van de gemeente. Naar onze mening is daarom de duurzame waarde lager dan de waarde die oorspronkelijk als kapitaalverstrekking in de jaarrekening van de gemeente stond. Daarom heeft er een waardevermindering plaatsgevonden van € 491.000 in de jaarrekening 2022 om aansluiting te krijgen bij het zichtbare eigen vermogen van Willemsoord.

Daarnaast hebben wij het college aangeraden om onderzoek uit te laten voeren naar de financiële weerbaarheid van Willemsoord op de lange termijn, mede in relatie tot het doel van de vennootschap en de marktwaardering van de vastgoedbeleggingen.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Schattingen domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel				Toelichting
Waardering financiële vaste activa			●		We hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van de kapitaalverstrekking en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand zijn gekomen.
Waardering (im)materiële vaste activa			●		Aan de wijze van afschrijven op materiële vaste activa ligt de financiële verordening van de gemeente ten grondslag. De gehanteerde afschrijvingspercentages blijken uit de Nota afschrijvings- en rentebeleid. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn afgestemd op de economische levensduur van de (im)materiële vaste activa en daarmee aanvaardbaar. Wij hebben vastgesteld dat de gehanteerde uitgangspunten evenwichtig zijn.
Juistheid en volledigheid pensioenvoorzieningen wethouders			●		Gemeente Den Helder beheert sinds 2022 de pensioenen van haar (voormalige) wethouders in eigen beheer. Ter dekking van dit risico is een voorziening voor wethouderpensioenen (APPA) opgenomen. Omdat dit een nieuwe voorziening is en er nog geen ervaring is met de onderliggende uitgangspunten, is een aannname gemaakt op basis van de gehanteerde parameters van de pensioenverzekeraar uit eerdere jaren. Op dit moment hebben wij geen indicatie dat deze parameters net evenwichtig tot stand gekomen zijn.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Begrotingsrechtmatigheid is toereikend toegelicht in de jaarrekening

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen zijn in sommige gevallen onrechtmatig.

Op basis van de Financiële verordening gemeente Den Helder 2017 informeert het college de raad door middel van minimaal twee tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting van de gemeente. In de tussenrapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van de programma's en investeringskredieten in de begroting groter dan € 100.000 toegelicht.

Wij hebben geconstateerd dat er in de jaarrekening een voor het doel toereikende analyse is opgenomen van de budgetoverschrijdingen per programma, inclusief conclusievorming ten aanzien van de rechtmatigheid van de overschrijdingen. Tevens is een afzonderlijke analyse opgenomen van de overschrijding van de (restant)kredieten. Wij kunnen ons vinden in de conclusievorming door het college voor beide overzichten.

Uit de analyse is gebleken dat voor het project *Putten ondergrondse containers* het krediet is overschreden met € 118.644. Tegenover deze overschrijding staan geen opbrengsten of andere (deel)kredieten die niet zijn benut. Derhalve hebben wij deze overschrijding meegenomen in onze oordeelsvorming als onrechtmatig.

Overigens merken wij op dat in de jaarrekening geen analyse is opgenomen van de onderschrijding van de baten. Dit is niet in overeenstemming met de financiële verordening. In de Kadernota Rechtmatigheid is de begrotingsrechtmatigheid echter beperkt tot de uitgaven. Hiermee zijn de baten buiten onze oordeelsvorming geplaatst. Hoewel de geautoriseerde baten op diverse programma's zijn onderschreden, leidt dit niet tot een onrechtmatigheid.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

De financiële positie van de gemeente is licht verslechterd

In de [grafiek](#) op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van Den Helder moeten worden opgenomen. Uit het overzicht blijkt dat de financiële positie van Den Helder als geheel voldoende is. Tussen de diverse kengetallen zijn wel verschillen zichtbaar. Hieronder hebben wij de ratio's over 2022 afgezet tegen de waarden van de ratio's van de gemeente over de afgelopen drie jaar, maar ook tegen de gemiddelde omvang van de gemeenteklasse tussen 45.000-60.000 inwoners, de COROP regio Kop van Noord-Holland, de provincie Noord-Holland en Nederland als geheel. Hieruit blijkt dat de financiële positie ten opzichte van de gemeenten in de regio, in de provincie Noord-Holland en landelijk achterblijft. Dit geldt vooral voor de liquiditeit en solvabiliteit. Onze belangrijkste observaties ten aanzien van de ratio's zijn:

- De netto schuldquote is in 2022 toegenomen van 64,3% naar 70,2%. De gecorrigeerde netto schuldquote is gestegen van 41,7% naar 47,6%. De belangrijke reden hiervoor is dat liquide middelen die aanwezig waren na de herstructurering van de leningenportefeuille in 2002 zijn aangewend voor door de raad beschikbaar gestelde kredieten. Deze toename was door het college al verwacht in de begroting 2022. De verwachting in de begroting 2023 is dat de netto schuldquote de komende jaren zal verbeteren.

Mede door het positieve rekeningresultaat is de solvabiliteit toegenomen van 18,4% naar 21,1%. Hierdoor is de gemeente weerbaarder voor onverwachte tegenvallers. De solvabiliteit van Den Helder blijft wel fors achter bij andere gemeenten. De belangrijkste reden hiervan is dat voorgaand jaar de leningenportefeuille strategisch is geherstructureerd.

Dit heeft geleid tot een langjarig voordeel op de rentelasten, maar tot een incidentele daling van de solvabiliteit in 2021 van 24,5% naar 18,4%. De komende jaren zal de solvabiliteit naar verwachting toenemen naar het niveau van 2019.

- Het relatieve belang van de grondexploitaties in de totale exploitatie van de gemeente is verhoogd. De reden hiervan is dat het totaal van de investeringen in de grondexploitaties (€ 3,9 miljoen) hoger is dan de verkopen die gerealiseerd zijn (€ 1,4 miljoen). Hier staat tegenover dat de gevormde verliesvoorziening in 2022 met € 0,4 miljoen is verhoogd omdat het verwachte eindresultaat van de grondexploitatie Vinkenterrein verliesgevend is dan eerder gedacht. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde en het gemiddelde van andere gemeenten met uw omvang, is het financiële risicoprofiel van uw grondexploitaties veel gunstiger. Dit gemiddelde is 7,6% respectievelijk 13,1%, terwijl bij Den Helder dit percentage 4,2% is. Ten opzichte van andere gemeenten in de provincie, maar vooral bij de andere gemeenten in de Kop van Noord-Holland, is uw risicoprofiel hoger. Dit wil zeggen dat u meer vooruit gefinancierd heeft voor uw grondexploitaties, in het bijzonder in het Willem Alexanderhof, dan de gemeenten om u heen.
- De belastingcapaciteit ligt met 107,6% fors boven het landelijk gemiddelde, alsmede boven de andere gemeenten in de Kop van Noord-Holland. Ten opzichte van andere gemeenten met uw omvang is het percentage echter zeer hoog. Andere gemeenten met de omvang tussen 45.000-60.000 inwoner kennen een ratio van 93,5%. Hierbij is echter geen rekening gehouden, noch een analyse gemaakt, van de beschikbare voorzieningen in de gemeente.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De financiële positie van de gemeente is licht verslechterd

- De structurele exploitatieruimte is voor het eerst in jaren weer positief. Dit houdt in dat de structurele lasten kunnen worden gedekt door structurele baten. Er een feitelijk sprake is van een duurzaam overschot in de exploitatie. Het percentage ligt in lijn met andere gemeenten in de provincie Noord-Holland, maar blijft bij andere gemeenten van uw omvang. Een belangrijke reden hiervan is dat u relatief veel bestemmingsreserves heeft om lasten die een structureel karakter hebben, langjarig te dekken. Hierbij kan gedacht worden aan de egalisatiereserves. De commissie BBV heeft echter bepaald dat in beginsel alle mutaties in reserves als incidenteel moeten worden beschouwd. Hiermee maken ze geen deel uit van de structurele exploitatieruimte.
- De weging van risico's is nog niet geobjectiveerd door middel van bijvoorbeeld een statistische methode zoals de Monte Carlo-methode. Het kans van voordoen van risico's is gestratificeerd, maar het in onwaarschijnlijk dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen. Daarom heeft het college voor de bepaling van het totale risicobedrag een inschatting gemaakt dat de kans 40% is dat deze risico's zich wel gelijktijdig voordoen. Dit percentage lijkt aan de hoge kant te zijn, waarmee ook de benodigde weerstandscapaciteit relatief hoog is. Daarom raden wij u aan om de weging van risico's verder te objectiveren.
- In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit is de laatste jaren een vast bedrag voor overige risico's opgenomen van € 2,5 miljoen. Wij hebben geen onderbouwing ontvangen voor dit vaste bedrag. Gezien de reeds geïntariseerde specifieke risico's, lijkt dit bedrag aan de hoge kant te zijn. Derhalve raden wij u aan het college te verzoeken een nadere onderbouwing te geven voor dit bedrag.
- De gewogen financiële omvang van de risico's is in 2022 toegenomen van € 14,3 miljoen naar € 15,2 miljoen. De reden hiervan is dat het college de omvang van het risico op een tekort in de open einderegelingen hoger heeft ingeschat. Gezien de kostenontwikkelingen in met name de zorgkosten begrijpen wij de aangepaste risico-inschatting.
- De aanwezige weerstandscapaciteit is in 2022 toegenomen van € 19,6 miljoen naar € 23,0 miljoen. Dit is te danken aan het positieve resultaat over 2021 dat voor een belangrijk deel is toegevoegd aan de algemene reserve.

Uw weerstandsvermogen geanalyseerd

In de wettelijke paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is door het college een analyse gemaakt van het weerstandsvermogen. Uit deze analyse blijkt dat het weerstandsvermogen toereikend is om de geïdentificeerde risico's te dekken en om te voldoen aan de minimale eisen die door de gemeenteraad zijn gesteld. Naar onze mening is de informatiewaarde van deze analyse goed, maar hebben wij wel de volgende observaties:

- Zoals wij later in dit rapport opmerkingen is de opzet van het [risicomanagementproces](#) binnen de gemeente goed, maar de uitvoering nog volop in ontwikkeling. Hierdoor kan minder goed gesteld worden of de risico's die genoemd zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing juist en volledig zijn.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

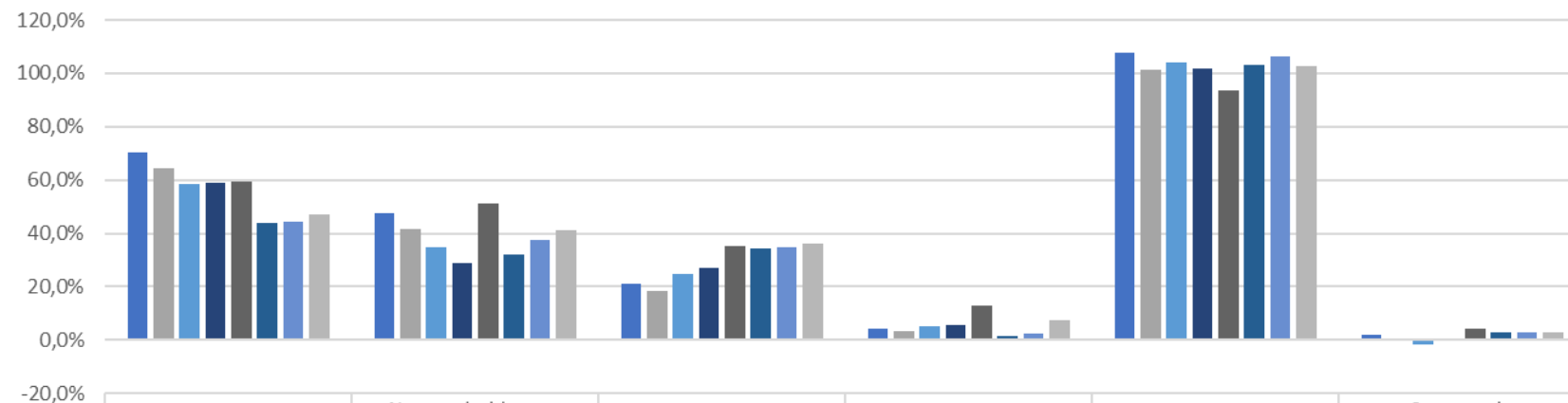
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Kengetallen in %

	Netto schuldquote	Netto schuldquote gecorrigeerd	Solvabiliteit	Grondexploitatie	Belastingcapaciteit	Structurele exploitatieruimte
■ Den Helder 2022	70,2%	47,6%	21,1%	4,2%	107,6%	2,0%
■ Den Helder 2021	64,3%	41,7%	18,4%	3,4%	101,3%	-0,2%
■ Den Helder 2020	58,7%	34,9%	24,5%	5,1%	104,2%	-1,7%
■ Den Helder 2019	58,7%	28,7%	27,0%	5,7%	101,7%	-0,2%
■ Gemeentegrootte 45.000-60.000	59,5%	51,0%	35,0%	13,1%	93,5%	4,2%
■ COROP-regio Kop N-H	44,1%	31,8%	34,3%	1,6%	103,3%	2,9%
■ Noord-Holland 2021	44,3%	37,5%	34,8%	2,6%	106,5%	2,7%
■ Landelijk 2021	46,9%	41,0%	36,1%	7,6%	102,7%	2,9%

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Frauderisico's krijgen een steeds belangrijkere rol in onze controle

Frauderisico's worden nog niet bewaakt

Reeds meerdere jaren is fraude binnen de publieke sector een belangrijk onderwerp van gesprek. De maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp heeft ervoor gezorgd dat meer en meer wordt verwacht dat het college en de directie zelfstandig een interne frauderisicoanalyse opstelt. Een dergelijke analyse helpt de organisatie om frauderisicofactoren te identificeren en te beheersen. Hierdoor kan fraude zoveel mogelijk worden tegen gegaan.

Binnen de gemeente is reeds een opzet gemaakt van een fraude-risicoanalyse. Hierbij worden frauderisico's benoemd, inclusief de getroffen beheersmaatregelen. De volgende stap in dit proces is dat getoetst wordt of de beheersmaatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd zoals ze zijn bedacht en of deze beheersmaatregelen voldoende zijn om de geformuleerde risico's af te dekken. Hierdoor heeft de analyse (nog) geen toegevoegde waarde voor de gemeente.

Frauderisico's verdienen meer aandacht in de uitvoering van de VIC

De risico's in de frauderisicoanalyse worden op dit moment nog niet (volledig) betrokken in de werkzaamheden van de VIC. Wij hebben het college aangeraden om de VIC-functie actief te betrekken bij het actueel houden van de frauderisicoanalyse en het actief beheersen van deze risico's. Deze risico's en beheersmaatregelen dienen daarbij onderdeel te worden van het Interne Controleplan.

Frauderisico's in onze controle

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd of zullen deze bij de eindejaarscontrole uitvoeren:

- Risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico besproken met de Auditcommissie, het college, de gemeentesecretaris en de concerncontroller;
- Beoordeeld of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding gaven tot een verhoogd risico;
- Beoordeeld of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Controle van ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten het normale proces om) in uw administratie;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Controle van de zakelijkheid van omvangrijke grond- en vastgoedtransacties.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn tot op heden geen bijzonderheden voortgekomen.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

De interne beheersing op misbruik en oneigenlijk verbruik dient te worden verbeterd

[Er is \(nog\) geen overkoepelend M&O beleid](#)

Binnen de gemeente is nog geen overkoepelend M&O-beleid vastgesteld, waardoor geen algemene uitgangspunten, kaders, beheersmaatregelen en risicogebieden op dit gebied inzichtelijk zijn.

Het beschikken over een overkoepelend M&O-beleid is aan te bevelen omdat de visie en kaders van de gemeenteraad ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik hiermee expliciet naar voren komen. Noodzakelijk is het echter niet. Relevant is dat de in verordeningen en nadere besluiten die daaruit voortkomen voldoende preventieve en repressieve maatregelen zijn opgenomen, alsmede dat de toetsing op deze maatregelen is opgenomen in de interne beheersingsorganisatie.

Ook in de Kadernota Rechtmatigheid is het opstellen van een overkoepelend M&O-beleid niet verplicht gesteld. Het ontbreken ervan hoeft derhalve niet opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording. Wanneer het college concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat de er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet is nageleefd, dan vermeldt het college dit vanaf de jaarrekening 2023 in de paragraaf bedrijfsvoering.

Wij hebben samen met de VIC geconstateerd dat in de externe en interne regelgeving diverse bepalingen zijn opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Het college heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik impliciet opgenomen in interne controleplannen.

[Beperkte signalen ten aanzien van integriteitsschendingen](#)

Op basis van de informatie verkregen van de vertrouwenspersoon van de gemeente Den Helder hebben wij geconstateerd dat er geen belangrijke signalen zijn ontvangen met betrekking tot een integriteitsschending van een eigen medewerker. Dit signaal is toereikend opgevolgd.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

De interne beheersing binnen gemeente Den Helder is goed, maar kwetsbaar

In onze boardletter van 17 november 2022 hebben wij ons beeld gegeven op de interne beheersing van uw gemeente. Onze conclusie was dat de interne beheersing als geheel voldoende is om tot een getrouwe en rechtmatige jaarrekening te komen.

In onze boardletter hebben wij ook benadrukt dat de gemeente kwetsbaar is in de opbouw van haar personeelsbestand. Er is zeer beperkte vervanging beschikbaar om de complexe dossiers en processen direct over te nemen. Naar onze mening is dit een belangrijke bedreiging voor de continuïteit en toereikendheid van het niveau van de interne beheersing. Wij hebben geconstateerd dat het management en het college zich zeer bewust zijn van deze kwetsbaarheid. Op dit moment worden zichtbaar maatregelen genomen om het kennisniveau en continuïteit van de organisatie op middellange termijn te waarborgen. Wij realiseren ons echter ook dat dit in de huidige arbeidsmarkt en de geografische positie van de stad niet eenvoudig is.

In dit deel van ons accountantsverslag geven wij een samenvatting en actualisatie van de boardletter d.d. 17 november 2022. Voor de gedetailleerde bevindingen en adviezen wij u graag naar deze boardletter.

Risicomanagement is in ontwikkeling

Het risicomanagementproces opgenomen in het *Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement gemeente Den Helder*. Hierin is een duidelijke uiteenzetting gegevens van de achtergrond, doelen en kaders van het risicomanagementproces binnen de gemeente.

In het beleidskader is terecht benoemd dat risicomanagement bij veel gemeenten nog onvoldoende een onderdeel vormt van de normale bedrijfsvoering. Wij zien dat binnen Den Helder goede eerste stappen zijn gezet om dit te realiseren, maar dit proces is nog niet afgerond. De kaders zijn goed uiteengezet in het Beleidskader, maar moeten nog in de volle breedte in de organisatie worden geïmplementeerd. Een voorbeeld is dat risicomanagement nog niet in de processen van de organisatie is geïntegreerd. Tevens is er nog beperkt aandacht voor fraude- en IT-risico's.

Op dit moment worden risico's uit de organisatie gehaald en geëvalueerd als gevolg van de door het BBV afgedwongen actualisatie bij de begroting en jaarrekening, en nog niet een gestructureerd proces om het risicoprofiel van de gemeente te beheersen. Wij raden u daarom aan om de uitgangspunten uit het Beleidskader wederom onder de aandacht te brengen van het lijnmanagement. Hoewel de visie van de gemeente is dat risicomanagement een lijnverantwoordelijkheid is, is het naar onze mening van belang dat dit proces door een onafhankelijke medewerker wordt bewaakt, zoals de concerncontroller.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Onze samenwerking met uw VIC is goed

Wij gebruiken uw VIC-functie als interne beheersingsmaatregel

Wij zijn positief verrast over de diepgang en kritisch gehalte waarmee de werkzaamheden door de VIC zijn uitgevoerd en gedocumenteerd. Hierdoor zijn de gemaakte keuzen en afwegingen van de VIC door ons expliciet te volgen en te toetsen. Daarom hebben wij besloten om de VIC al bij de controle van 2022 op onderdelen te gaan gebruiken als interne beheersingsmaatregel. De VIC omvat in dit geval interne beheersingsmaatregelen die de accountant kan toetsen in het kader van zijn organisatie- en procesgerichte werkzaamheden. Het gaat er in de kern om of de VIC-werkzaamheden zijn gericht op het voorkomen of het detecteren en corrigeren van fouten in de jaarrekening. In het kader van de VIC worden in deze situatie interne controles uitgevoerd, waarbij de externe accountant zelfstandig de effectieve werking toetst.

Ondanks deze positieve woorden zien wij diverse mogelijkheden om de VIC en haar controleplan verder door te ontwikkelen. Deze mogelijkheden zijn gedeeld met de VIC en directie.

Bevindingen over 2022

De VIC heeft per proces een rapportage uitgebracht naar aanleiding van de uitgevoerde VIC werkzaamheden over 2022. Deze rapportage was duidelijk met veel informatiewaarde. Wel hebben wij het advies voor verdere verbetering meegegeven om per bevinding ook een duidelijke conclusie aan te geven, inclusief het effect van de bevinding op de rechtmatigheidsverantwoording. Op dit moment is het rapport vooral constaterend en terugkijkend van aard. Naar onze mening is de VIC toe om en stap verder te gaan en daadwerkelijk te ondersteunen in de organisatieontwikkeling. Daarnaast kunnen de IT-processen, financiële processen (memorialen en afsluitproces) en misbruik en oneigenlijk gebruik (waaronder fraude) meer aandacht krijgen.

Het rapport wordt op dit moment op hoofdlijnen besproken met het teammanagersoverleg. Vervolgens is het rapport onderdeel van de periodieke gesprekken tussen de business controllers en de teammanagers. De aanbevelingen worden daarnaast opgenomen in het totale overzicht aan aanbevelingen dat door het management op voortgang wordt bewaakt.

De bevindingen en aanbevelingen worden (nog) niet gedeeld met het college. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is dit wel aan te bevelen, omdat dit rapport de basis kan vormen voor het oordeel van het college.

De belangrijkste bevindingen van de VIC zijn geïntegreerd in dit accountantsverslag en meegewogen in ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

De interne beheersing van u verbonden partijen is adequaat, maar zeer kwetsbaar

Eén van de [significantie risico's](#) die wij hebben gedefinieerd voor onze controle van de jaarrekening 2022 is dat kapitaalbelangen in vennootschappen niet juist gewaardeerd zijn. Feitelijk komt dit erop neer dat het kapitaalbelang duurzaam minder waard is dan het bedrag wat voor het kapitaalbelang betaald is. In dit licht is het van belang dat de gemeente inzicht heeft in de feitelijke financiële situatie van het kapitaalbelang. Tevens heeft de auditcommissie de interne beheersing op de private verbonden partijen als speerpunt voor onze controle aangemerkt.

In onze boardletter aan uw raad d.d. 17 november 2022 hebben wij geconstateerd dat de interne beheersing van de verbonden partijen adequaat, maar kwetsbaar is. Er is veel kennis en ervaring aanwezig bij de financieel adviseur die verantwoordelijk is voor deze interne beheersing. Dit is direct de grootste kwetsbaarheid. Indien deze financieel adviseur wegvalt, is er geen vervanging beschikbaar om de complexe dossiers direct over te nemen. Dit heeft zich tijdens onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening voorgedaan. Bij (langdurige) afwezigheid van de financieel adviseur bleek er binnen de organisatie geen andere medewerker aanwezig te zijn met voldoende kennis van de kapitaalbelangen om onze vragen te beantwoorden. Uiteindelijk heeft het college de financieel adviseur tijdens zijn herstelperiode bereid gevonden om onze vragen te beantwoorden, waarvoor we hem zeer erkentelijk zijn.

Gezien de omvangrijke materiële en financiële risico's die de gemeente hierbij loopt, in het bijzonder bij het kapitaalbelang in Luchthaven Den Helder B.V., Willemsoord en N.V. Port of Den Helder, is het naar onze mening noodzakelijk dat op korte termijn kennisoverdracht plaatsvindt naar een andere medewerker van de gemeente.

Buiten de continuïteit van de dossierkennis zijn er geen kwetsbaarheden geconstateerd in de interne beheersing waar de gemeente invloed op heeft. De voornaamste risico's zijn duidelijk in beeld bij de organisatie. Daarnaast vindt er regelmatig overleg plaats met de verbonden partijen over actuele ontwikkelingen, aanwezige risico's en behaalde resultaten. De specifieke aandachtspunten en financiële risico's voor de gemeenten zijn bekend en worden waar mogelijk adequaat beheerst.

Voor een nadere analyse van specifieke aandachtspunten in de interne beheersing van een aantal kapitaalbelangen in private verbonden partijen verwijzen wij u graag naar de Boardletter d.d. 17 november 2022..

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Visie op planning en control is in concept gereed

De auditcommissie heeft in november 2021 de raad geadviseerd in 2022 een nieuwe visie op planning en control vast te stellen. De raad heeft vervolgens het college opgedragen om in samenwerking met de raad, een geactualiseerde *Visie op planning en control* ter vaststelling aan de raad aan te bieden en de opzet en inhoud van dit document vooraf af te stemmen met de auditcommissie. In onze managementletter d.d. 9 november 2022 hebben wij het college diverse aanbevelingen meegegeven bij het tot stand komen van de nieuwe visie:

- Bevorder de kaderstellende rol van de gemeenteraad
- Stimuleer een proactieve houding bij de gemeenteraad
- Werk met periodeafsluitingen
- Integreer prestatie management in de P&C cyclus

Het college heeft inmiddels een concept-visie ontwikkeld. Wij hebben begrepen dat deze in ultimo april ter consultatie is verzonden naar de auditcommissie. Naar verwachting wordt het visiedocument op 9 mei 2023 vastgesteld door het college.

Financiële beleidsdocumenten zijn verouderd

Wij hebben geconstateerd dat een aantal (financiële) beleidsdocumenten zijn verouderd. Voorbeelden hiervan zijn het Beleidskader rente en afschrijving en de Nota kostprijsberekening. Omdat deze beleidsdocumenten gedateerd zijn, zijn ze op specifieke punten niet volledig in overeenstemming met het BBV en/of de financiële verordening.

In maart 2023 is het Beleidskader activa 2023 door uw raad vastgesteld. Wij hebben begrepen dat de overige beleidskaders worden herzien nadat de herziene Visie op planning en Control door de gemeenteraad is vastgesteld. Naar verwachting zal dit begin juli plaatsvinden. Wij raden u aan, mede gezien de relevantie van deze documenten voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college, om het college te verzoeken om de geactualiseerde beleidsdocumenten voor het einde van dit kalenderjaar ter vaststelling aan uw raad aan te bieden.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Onze visie op de interne beheersing van uw IT-omgeving

De reikwijdte van onze IT-werkzaamheden

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2022 hebben wij de opzet en het bestaan van de algemene IT beheersmaatregelen beoordeeld. Deze maatregelen en bevindingen zijn te verdelen in de volgende categorieën :

- Wijzigingsbeheer
- Beveiliging en toegangscontroles
- IT-operatie (back-up & recovery).

We hebben dit beoordeeld voor de volgende applicaties die binnen de scope van onze controle zijn opgenomen, te weten:

- Key2Financiën;
- Suite voor Sociaal Domein; en
- Youforce.

Onze IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel gehad om te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel, maar zijn uitsluitend gericht geweest op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continue, betrouwbare werking van de IT-omgeving en beheersing van de betreffende processen met behulp van uw systemen en data voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

Algemeen beeld

In onze boardletter d.d. 17 november 2022 hebben wij onze detailbevindingen die voortkomen uit onze werkzaamheden op de IT-organisatie gerapporteerd aan uw gemeenteraad. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat de IT-beheersing binnen de gemeente zich bijna op het gewenste volwassenheidsniveau bevindt, maar op onderdelen kan worden verbeterd. Mede door deze bevindingen hebben wij de controle van de jaarrekening 2022 volledig gegevensgericht uitgevoerd.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Speerpunten van de raad

Op 20 oktober 2022 hebben wij ons controleplan 2022 besproken met de auditcommissie. Tijdens deze vergadering heeft de auditcommissie ons de volgende speerpunten meegegeven:

- De conformiteit en rechtmatigheid van de diverse subsidieregelingen;
- De opvolging van de aanbevelingen van de Rekenkamer ten aanzien subsidies;
- De interne beheersing van de private verbonden partijen;
- De realiteit van de financiële aannames in de begroting en kadernota.

Tijdens onze controle hebben wij specifieke aandacht besteed aan deze speerpunten. Onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing van de private verbonden partijen zijn [hier](#) opgenomen. Onze bevindingen ten aanzien van de conformiteit en rechtmatigheid van de diverse subsidie-regelingen, alsmede de opvolging van de aanbevelingen van de Rekenkamer ten aanzien van subsidies kunt u [hier](#) vinden.

De realiteit van de financiële aannames in de begroting en kadernota

Op verzoek van de gemeenteraad hebben wij de realiteit beoordeeld van de financiële aannames in de kadernota 2023-2026 en begroting 2023. Hierbij zijn wij specifiek ingegaan op de technische uitgangspunten in de loon- en prijsontwikkeling.

De financiële uitgangspunten in de begroting 2023 zijn rechtstreeks afkomstig uit de kadernota 2023-2026. Deze kadernota is vastgesteld door de gemeenteraad op 4 juli 2022. Hierdoor moeten de gehanteerde uitgangspunten bezien worden vanuit de realiteit van dat moment.

Er is rekening gehouden met een prijsontwikkeling (inflatie) van 3,0% en een loonontwikkeling van 3,6%. Voor het moment van het behandelen van de kadernota waren dit al zeer voorzichtige aannames, omdat de inflatie over juni 2022 al 8,6% bedroeg. Deze inflatie is in 2022 opgelopen tot een hoogtepunt van 14,5% in oktober.

De begroting 2023 is vastgesteld in de raadsvergadering van 2 november 2022. Hierbij zijn de financiële aannames niet geactualiseerd. Dit geldt overigens voor zowel de opbrengsten als de kosten. Hierdoor geeft de begroting niet overal een goede weergave. Daarnaast zijn ook de jaarrekening 2021 en de eerste bestuursrapportage over 2022 gebruikt als basis voor de begroting 2022. Hierdoor zijn autonome ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden na deze tijd niet allemaal verwerkt in de begroting. Een belangrijk voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van de kosten in het sociaal domein. Hierover hebben wij [eerder](#) in dit rapport specifiek gerapporteerd.

Wij raden u aan om bij de eerste bestuursrapportage een integrale actualisatie uit te voeren van de technische uitgangspunten en autonome ontwikkelingen. Dit geldt voor zowel de opbrengsten (hogere algemene en specifieke uitkeringen) als de lasten (ontwikkelingen sociaal domein, prijsontwikkeling).

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - aanpassingen verslaggeving en rapportage

Wijzigingen in de controleverklaring

Gebuyers van jaarrekeningen vragen zich al langere tijd af welke werkzaamheden accountants uitvoeren op het gebied van fraude en continuïteit bij de controle van jaarrekeningen. Ook is er bij andere belanghebbenden een toenemende behoefte aan transparantie in zowel de jaarrekening als het jaarverslag over deze onderwerpen. Dit heeft ertoe geleid dat de controlestandaarden op deze gebieden zijn uitgebreid en in de controleverklaring bij de jaarrekening van uw gemeente twee nieuwe secties zijn opgenomen, te weten:

- Controleaanpak frauderisico's
- Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

In deze secties is specifiek ingegaan welke risico's wij zien ten aanzien van beide onderwerpen, alsmede welke controlewerkzaamheden wij hebben uitgevoerd om deze risico's af te dekken. Waar nodig hebben wij in onze controleverklaring verwezen naar toelichtingen over deze onderwerpen in het jaarverslag en/of de jaarrekening.

Aanpassingen in Notitie Overhead

De Notitie Overhead van de commissie BBV is geactualiseerd. Een belangrijke aanpassing is de definitie van het begrip overhead zelf. Ook zijn er voorbeelden toegevoegd die antwoord geven op actuele vraagstukken. Het concept van de notitie is inmiddels voorgelegd ter consultatie via de website van de commissie BBV. De definitieve versie van de notitie verschijnt naar verwachting eind juni 2023 en wordt van toepassing met ingang van de begroting 2024. De concept Notitie kunt u [hier](#) vinden.

Duurzaamheidsverslaggeving is onderweg

Het thema duurzaamheid wordt steeds belangrijker in de jaarverslagen van overheden en organisaties. Hierbij speelt het begrip ESG een belangrijke rol. Hierbij staat ESG voor Environment, Social en Governance. Voor uw gemeente kunnen bijvoorbeeld ESG-normen worden gebruikt om te meten hoe duurzaam en maatschappelijk verantwoord uw gemeente is. Dit kan bijvoorbeeld omvatten hoe de gemeente omgaat met klimaatverandering, hoe ze de leefkwaliteit verbetert voor haar inwoners, hoe transparant en effectief de gemeentelijke bestuursstijl is, en hoe ze omgaat met diversiteit en inclusie.

Duurzaamheidsinformatie in jaarverslagen van grote bedrijven moet vanaf 2025 getoetst worden door accountants (op basis van de zogeheten Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)). Het is onze verwachting dat de CSRD binnen afzienbare tijd ook van toepassing wordt voor maatschappelijke organisatie, zoals gemeenten. Graag gaan wij de komende jaren, als onderdeel van onze dienstverlening, met u in overleg wat dit voor uw gemeente betekent met als doel om de organisatie klaar te maken voor de verplichting tot duurzaamheidsverslaggeving.

Herinvoering eigen bijdrage Wmo-voorzieningen

Het kabinet gaat de eigen bijdrage Wmo-voorzieningen opnieuw invoeren, zoals voor dagbesteding en huishoudelijke hulp. Vanaf 2025 wordt die eigen bijdrage van hulpbehoevenden weer afhankelijk van het inkomen. Nu betaalt iedereen een vast bedrag per maand. Dat heeft het kabinet besloten, staat in de vrijdag openbaar gemaakte voorjaarsnota. De maatregel levert het kabinet jaarlijks 100 miljoen euro op.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - beleid en kaderstelling

Adviesrapport “Elke regio telt” uitgebracht

Drie adviesraden, te weten de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) hebben een adviesrapport uitgebracht onder de naam ‘Elke regio telt’. Dit rapport staat stil bij regionale verschillen in welvaart en welzijn en de rol die de overheid daarbij speelt.

Om de onwenselijke brede welvaartsverschillen in Nederland tegen te gaan, adviseren de raden het volgende:

- Herijk de reguliere beleids- en investeringslogica van het Rijk, door het rijksbeleid te richten op brede welvaart in alle regio's en het mogelijk maken om budgetten te bundelen.
- Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling, door regio's kansenagenda's te laten ontwikkelen voor een grotere brede welvaart en als rijksoverheid langjarige investeringsbudgetten beschikbaar te stellen.
- Werk aan een vitale relatie tussen regio's en de rijksoverheid door te werken aan een modern spreidingsbeleid en het realiseren van vertegenwoordiging van regio's bij het Rijk en van de rijksoverheid in regio's

De uitkomsten van dit adviesrapport kunnen mogelijk een belangrijk effect hebben op uw regio en de herziening van de financiële verhoudingen vanaf 2026. Het kabinet heeft aangegeven om nog voor het zomerreces een reactie naar de Kamer te sturen. Het adviesrapport kunt u [hier](#) vinden.

Invoering Omgevingswet een feit

Na een invoeringsproces dat enkele jaren heeft geduurd, is de Omgevingswet dan toch een feit. Op 14 maart 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Hiermee is er duidelijkheid gekomen over de invoeringsdatum en ook geborgd dat gemeenten voldoende voorbereidingstijd hebben.

Om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet, heeft de VNG een zogenaamde self-assessment gelanceerd onder de naam Klaar voor de Start. Aan de hand van een aantal stellingen langs negen thema's krijgt u inzicht waar uw gemeente staat richting inwerkingtreding van de Omgevingswet, maar ook voor de periode daarna. Het self-assessment kunt u [hier](#) vinden.

Nieuwe financiering gemeenten pas vanaf 2027

Uit de landelijke Voorjaarsnota blijkt dat het kabinet gemeenten vanaf 2027 een structureel bedrag toekent van € 1,0 miljard euro, naast een zogeheten volume-indexatie. De Voorjaarsnota maakt ook duidelijk dat de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) de maatstaf wordt voor de groei van het gemeentefonds. Die vorm van indexatie moet voor meer stabiliteit zorgen. De meicirculaire zal naar verwachting een raming bevatten van het bedrag waarmee de fondsen vanaf 2027 worden geïndexeerd.

Oorspronkelijk had het kabinet het voornemen de nieuwe financierings-systematiek in 2026 te laten ingaan. Dat wordt, blijkens de Voorjaarsnota, nu 2027. De exacte invulling van die financieringsystematiek moet nog verder worden uitgewerkt. Ondanks de extra middelen vanaf 2027 jaar blijven voor gemeenten in de jaren vanaf 2026 forse kortingen in de boeken staan:

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - handreikingen en notities van commissie BADO

Handreiking Uniform Control Framework

Veel gemeenten zijn bezig om de interne beheersing binnen de organisatie verder te ontwikkelen en uit te bouwen. Een vorm waarin dit gedaan kan worden is het control framework. De directe aanleiding om het control framework verder te ontwikkelen is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Om gemeenten meer richting te geven aan de inrichting van het control framework en de keuzes die hierbij gemaakt kunnen worden, heeft de commissie BADO een handreiking opgesteld voor het ontwikkelen van interne controle frameworks bij gemeenten. De handreiking geeft gemeenten op hoofdlijnen inzicht in hoe ze kunnen nadenken over het voor hen meest passende interne controleraamwerk. De notitie is [hier](#) te downloaden.

De commissie BADO zal naar aanleiding van deze notitie bezien of een inventarisatie van best practices kan worden gemaakt, zodat aan hand van praktijkvoorbeelden meer diepgang gegeven kan worden aan de verdere uitwerking en toepassing van een control framework.

Notitie Specifieke uitkeringen met een gering bedrag

Door de forse toename van het aantal specifieke uitkeringen moeten gemeenten en provincies steeds meer gegevens vastleggen, waarbij iedere specifieke uitkering weer andere eisen stelt. De toegenomen verantwoordings-eisen belasten ook de jaarrekeningcontrole. Voor de accountant wordt het steeds moeilijker om de controleactiviteiten uit te voeren binnen een beperkt tijdsbestek. Iedere te controleren specifieke uitkering verhoogt eveneens de controlekosten.

Daarom heeft de commissie BADO de Notitie Specifieke uitkeringen met een gering bedrag opgesteld. In deze notitie wil de commissie een handreiking doen, over hoe de administratieve en controlelasten bij specifieke uitkeringen met een gering bedrag beperkt kunnen worden. De handreiking heeft (nog) geen werkingskracht, maar wordt naar verwachting wel betrokken bij het herzien van de Financiële Verhoudingenwet in 2024. U kunt de notitie [hier](#) vinden.

Handreiking Continuïteit

Bij het opstellen en presenteren van de financiële overzichten moet het college inzicht geven in gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de financiële positie. Vaak gebeurt dit in de paragraaf Weerstandsvermogen De gemeenteraad zal ten minste twee keer per jaar, bij de begrotingsbehandeling en bij de vaststelling van de jaarrekening, aandacht schenken aan de (ontwikkeling) van de financiële positie van de gemeente. Op welke wijze de accountant inspeelt op de geschiktheid van de door het college gehanteerde veronderstellingen voor het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie, is een kwestie van professionele oordeelvorming en wordt aangepast aan de specifieke omstandigheden en complexiteit van de controle. Bij een verhoogd risico dat de financiële positie niet toereikend is om de financiële risico's op te vangen, zijn redelijkerwijs meer werkzaamheden noodzakelijk. Omdat deze uitgangspunten niet concreet zijn, heeft de commissie BADO de Notitie Continuïteit uitgebracht. Deze notitie is bedoeld ter ondersteuning van raad, college en accountants bij het verkrijgen van inzicht dat de jaarrekening geeft in de financiële positie. U kunt de notitie [hier](#) vinden.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

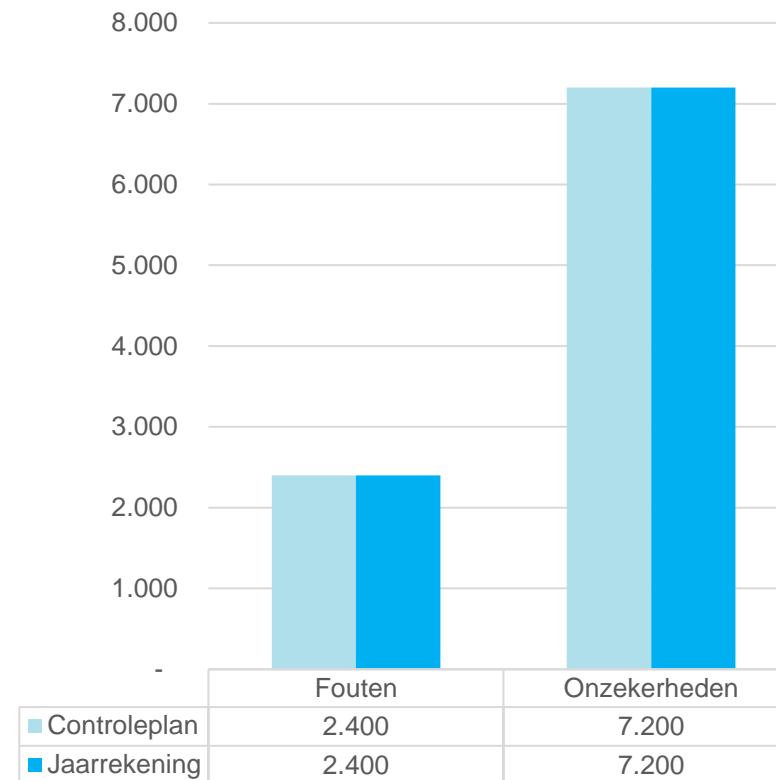
De materialiteit is gedurende de controle niet gewijzigd

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening' in onze controleverklaring.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves.

In het auditplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van € 2,40 miljoen. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, nagenoeg gelijk zijn aan de bijgestelde begroting op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, is het niet noodzakelijk gebleken om de materialiteit aan te passen.

Controletolerantie x EUR 1.000

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Update over onze communicatie met u

Als Qconcepts vinden wij het van belang u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Auditplan	Management-letter	Accountants verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van Qconcepts	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●		●

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Onzekerheid in urenverantwoording regeling A16

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2022.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de tabel op de volgende pagina hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

Geen adequate urenregistratie voor regelingen A16

Het is toegestaan om voor de regeling A16 (de Oekraïne regeling) intern gemaakte uren als kosten op te nemen in de Sisa-bijlage. Wij hebben geconstateerd dat er binnen de gemeente geen adequate urenregistratie aanwezig is om de juistheid van deze kosten vast te stellen. Daarom hebben wij de totaal verantwoorde interne loonkosten van € 331.703 aangemerkt als onzeker.

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (1/4)

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
JenV A8	Maatregelen overlastgevende asielzoekers	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
JenV A13	Specifieke uitkering naleving controle CTB 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
JenV A15	Maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2022 en 2024	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid.	331.703	Zie vorige pagina
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C55	Aanpak energie armoede	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

10/05/2023

jaarrekening, ter de controle. Wij nenvatting

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (2/4)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C75	Regiodeals 3e tranche	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 2020-2024	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D12A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2020-2024	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D19	Specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (3/4)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
lenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
EZK F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo) _gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

10/05/2023

jaarrekening, ter de controle. Wij nenvatting

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (4/4)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VWS H7	Specifieke uitkering Geweld hoort nergens thuis	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H14B	Regeling specifieke uitkering instandhouding en doorontwikkeling expertisecentra jeugdhulp 2021 (sisa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H21	Regeling specifieke uitkering Versterken cliëntondersteuning 2021 - 2024	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H22	Specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H25	Specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

10/05/2023

jaarrekening, ter de controle. Wij nenvatting

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

De bezoldiging van uw topfunctionarissen (WNT) is juist verantwoord

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:

<https://www.topinkomens.nl>

Controleverklaring gemeente Den Helder bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een nieuwe WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)

Aantal topfunctionarissen	U heeft drie topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2022 in verband met het uitdiensttreden van de gemeentesecretaris.
Aard dienstverband	Tot en met augustus was de gemeentesecretaris in loondienst. In de maanden september tot en met december was er sprake van een gemeentesecretaris zonder dienstbetrekking. De griffier is het gehele jaar in loondienst geweest.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2022 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben onze naleving van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van Qconcepts en de onafhankelijkheidsafspraken met gemeente Den Helder met betrekking tot onze dienstverlening in 2022 bewaakt en bevestigd dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.

Onze urenbesteding is in overeenstemming met verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controle team. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen "In het Publiek belang" binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Gepland	Gerealiseerd
Partner	24	
Manager	189	
Senior professional	310	
Totale uren	523	

Wij hebben onze werkzaamheden nog niet volledig afgerond. Derhalve hebben wij onze werkelijke urenbesteding nog niet in voorstaande tabel opgenomen. Echter hebben wij geen indicatie dat we significant meer uren hebben moeten besteden aan de controle dan we verwacht hadden.

Qconcepts

Reitscheweg 45
5232 BX 's-Hertogenbosch
t +31 (0)73 - 61 32 510
e info@qconcepts.nl
i qconcepts.nl

